

erdelyi élet

1935 VIII. 21. — XXIV. évf. 24. sz. — 20 L

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Aradi Kalauz

Orvosok:

- Dr. Balogh Andor, str. Cloșca 7.
Dr. Botiș Aurél, str. Lăc. Tâmpa 8.
Dr. Cucu Vasile, str. Șincai
Dr. Goldschmidt Lipót, str. Horia 7.
Dr. Hersch Andor, P. A. Iancu
Dr. Jeremiás Miklós, str. I. Vulcan
Dr. Kabdebó György, P. M. Viteazul
Dr. Luszt Ferenc, Bul. Reg. Maria 15.
Dr. Pirée Ferenc Str. Eminescu 10.
Dr. Róna Jenő, str. Gh. Popa 1.
Dr. Salamon Izsó, str. Bucur
Dr. Sifartău Pál, str. Mețianu 4.
Dr. Steiner Jenő, str. Penescu C. 36
Dr. Tesic Svetolik, str. Consistorului
Dr. Fény Pál, Calea Șaguna.
Dr. Wolfner Gyula, str. Cloșca 9.
Dr. Wiener Imre, Str. Eminescu 19.
Dr. Windholtz Béla Str. I. Vulcan 8

Ügyvédek:

- Dr. Boțioc Alexa, str. Cloșca 1.
Dr. Coțoiu Romulus, Piața Luther
Dr. Gabos Jenő, str. Cloșca 1
Dr. Hoffmann Lajos, str. Eminescu
Dr. Iancu Cornel, str. Mețianu 2.
Dr. Kell József, str. Greceanu 2.
Dr. Kelemen Gábor, str. Moise Nicoară
Dr. Köpf János, str. Consistorului
Dr. Lázár Ágoston, Str. Gh. Coșbuc 4.
Dr. Pop Sándor, Str. Cloșca 14.
Dr. Rác Sándor, Bul. Carol 81.
Dr. Révész Mór, str. Brătianu.
Dr. Sárbu György, Bul. Reg. Maria 9.
Dr. Salamon Béla, P. A. Iancu
Dr. Szalay Vilmos, str. Cloșca 5.
Dr. Weil Károly, str. Brătianu.

Okleveles építésszek:

- Koch Károly, Str. Greceanu 1.
Reusz Andor, Bul. Reg. Ferdinand 33
Rác Emil, Bul. Reg. Carol 81.

Fogorvosok:

- Dr. Boros Ernő, str. Consistorului 15.
Dr. Székely László, str. Consistoru-
lui 2.
Dr. Kurzer Károly, str. V. Goldis 1.

Orvosi kozmetikai intézet:

- Orvosi kozmetika: Dr. Antal György,
str. V. Goldis.

Kozmetikai intézet:

- Fodorné és Weinfeldné, str. Alexan-
dri.

Vizsgázott fogtechnikus:

- Hochmann M., Bul. R. Ferdinand 62.

Bankok:

- Arad Csanádi Gazdasági Takarékp.
Rt. Bul. Reg. Ferdinand 5.
Aradmegyei Takpt., Bul. Reg. Maria.
Aradi Általános Takptár. Bulev. Reg.
Maria.
Ránáti Bankegyesület, Bul. Reg. Maria.
Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt.
Bulev. Reg. Maria.

Fordító iroda:

- Mitra I. Sándor, Bul. Reg. Ferdinand 5.
Csanádi-palota.

Hitelszövetkezetek:

- „Mercur”, str. Brătianu
„Consum”, Bul. Reg. Maria

Biztosító intézetek:

- „Adria”, Bul. Reg. Maria 5.
„Agronomul”, str. Cloșca 15.
„Generala”, Bul. Reg. Maria 12.
„Victoria”, str. Alexandri 1.

Pénzváltó:

- Papp Illés, Bul. Reg. Maria

Gyógyszertárak:

- Dr. Földes Béla, str. Eminescu 21.
Janka Jenő, B. Reg. Ferdinand 25.
Kárpáti János, Bul. Reg. Ferdinand
La Providența Divine, Bul. Reg.
Maria
Rozsnyay Kálmán, Piața Avram Iancu
Vojtek Géza, Bul. Reg. Maria 21.

Szanatórium:

- „Therapia”, str. I. Vulcan 8.

Butorgyárak:

- Jónás Aladár butorgyár Str. Consis-
torului 42.

Bélyegzőgyár:

- Stampa, str. Brătianu

Cénnagyár:

- Industria Cucirini, str. Alexandri 2.

Fűrészygár:

- Patria Aradi Fűrészygár Rt., Calea
Radnei 18—20.

Gépipar:

- Automobil- és Gépkereskedelmi Rt.
(Ablonczy és Busztin), Calea Rad-
nei 37—39.

XXIV. ÉVF. 24. SZ.
1935 AUGUSZTUS 21.

FŐSZERKESZTŐ:
G E L L E R Ö D Ö N

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbízottak: București, Cluj, Timișoara, Oradea, Brașov, Satu-Mare, T.-Mureș

Arad a válaszuton

A Mureș is csendesebben folyik, nehogy felébredjen az alvó város

(Arad.) Arad gazdasági tekintetben nagyon elmaradt a többi romániai várostól, annak okait előző cikkeinkben igekeztünk kifejteni. A konkluzió az volt, hogy

Aradnak az élen kellene haladnia,

mert pénzügyi adottságai erre predestinálnák. Valóban Aradon hatalmas tőkék hevernek kiaknázatlanul és nagyon sok ama dús gazdag emberek száma, akik semmire sem vállalkoznak, hanem maguknak élnek és a közzel mit sem törődnek. Természetes folyománya ennek a bűnnek beillő közömbösségnek, hogy

a kultura is szenved, a kultura is sorvad,

mint ahogy minden sorvadásnak indult ebben a valamikor lüktető életet élő, nagykulturájú városban.

Mi hivatásunknál fogva is figyelemmel kísérjük a kulturális megmozdulásokat és kapcsolatban vagyunk olyanokkal, akik foglalkozásuk révén szerves részei a város kulturális életének. Ezek a lelkes emberek már nem is merészelnek valamibe belekezdeni, aminek legcsekélyebb köze is lenne kulturához.

Nem mernek belekezdeni, mert megmozdulásuk belezuhan a közöny mocsarába és lelkeseződésük kárba vész, munkájuk hiábavalónak bizonyul.

Nálunk Aradon hiába kísérleteznek hangversenyekkel. Láttuk elmúlt szezonokban, hogy egy Hubermann és egy Szigethy hangversenye anyagilag milyen szomorú kimenetelű volt. Ebben a tekintetben Aradnak már hire van a zeneművészetben és nem lehet azon csodálkozni, ha a világhírű zeneművészek romániai turnéjuk során

messze elkerülik Aradot.

Vagy ki vásárol ma könyveket? Csak meg kell kérdezni az aradi könyvkereskedőket. Pedig a könyv lelki szükséglet és nem is drága.

Akik tehetnék, azok nem vásárolnak könyvet, azokat nem érdeklik az irodalmi események.

Akik pedig vásárolnának, azok nem vásárolnak anyagi okok miatt. Ugyanez a helyzet a hírlapokkal is.

Kérdezzük: lehet-e Aradon irodalmi felolvasást tartani? Lehet-e anyagi eredménnyel végződő képkiallítást rendezni? Nem. A legjobb nevű író előadását is alig néhányan hallgatják meg, példa erre Markovics Rodion esete. És a festőművész is kiállított műveinek legnagyobb részét eladatlanul viszi el ebből a városból.

Hát olyan szegény ez a város, hogy itt nem boldogul művész, író? Olyan kevés a pénz itt, hogy a könyv elérhetetlen kincs, amit nem lehet megfizetni?

Szó sincs róla. Arad gazdag város. Régebben kimutattuk már, hogy Arad Romániának az a városa, amelyben igen sok az olyan dúsgazdag ember, akikről csak az adóhivatal tudja pontosan, hogy duskálódnak a pénzben. Az aradi gazdagok tekintélyes százaléka sokat költ kártyára, sok pénzbe kerülő barátnőket tart és sok olyan szórakozásra dobja el a pénzt, aminek nincsen maradandó értéke.

Ismerünk dúsgazdag aradi embereket, akik egy-egy bridzs- vagy póker-csata után nehéz ezresekért fizetnek ki differencia címen, de vérkönnyeket sirnak, hogy mennyi adót kell fizetniök és mintha a fogukat huznák, amikor husz leít kénytelenek „áldozni” kulturális vagy szociális célra.

Ezeket a gazdagokat nem lehet látni sem hangversenyteremben, sem képtárlaton, sem könyvesboltban, sem színházban, de még moziban sem. Ha rájuk jön a kulturális szomjuság, külföldre szaladnak és ott költik a pénzt. Ez szerintük: előkelőbb! Itthon azonban elnézik, miként sorvad minden, aminek köze van művészethez, irodalomhoz. És ezen nem lehet változtatni.

Bankok, kereskedők, iparosok figyelmébe!

Modern könyvkötészetem kiegészítettem **vonalozó intézettel**

Mindennemű üzleti könyvet és vonalozott nyomtatványt a legpontosabban és legjutányosabban készítek. Akta

makulatura popirokat **Dávidovits** könyvkötészete magas áron veszek

ARAD, Bul. Regina Maria 24 (Hermann-udvar)

Ultimátumot

küldött a város a cukorgyárnak

(Arad.) Soha annyi baja nem volt a városnak iparvállalattal, mint a cukorgyárral. Még a néhai papirgyárral sem, pedig az évekig ontotta a büzt az egész város fölé. Nem hiába utódja a cukorgyár a volt papirgyárnak, **olyan dögletes szagot terjeszt, hogy a környék lakói ájuldoznak.** A város sok ideig türté a cukorgyár egészségügyi és köztisztasági visszaéléseit, míg végre a környék lakóinak állandó és indokolt panaszja következtében a sarkára állt és ráncbaszedte a renitens vállalatot, már amennyire ez a törvények keretein belül lehetséges.

A város a naponta befutó panaszok és helyszíni vizsgálatok eredménye alapján tavaly arra

utasította a cukorgyár igazgatóságát, hogy állítsa fel az ugynevezett szárítót,

mert ennek felállítása kötelező. A szárítóban sűrűsítik és szárítják a répaszeleteket, amelyek ezzel az eljárással mentesülnek a dögletes büztől. Az igazgatóság meg is ígérte a szárító felállítását. Érintkezésbe is lépett egy németországi gyárral a speciális készülékek szállítására nézve, de az eredmény mégis az lett, hogy

a cukorgyár igazgatósága elodázta a szárító felállítását

és a répaszeletek továbbra is ontották magukból a büzszimfóniákat.

A panaszok megint naponta ostromolták a város vezetését, amely újból felszólította a gyár igazgatóságát, hogy állítsa fel a szárítót mert ha ezt elmulasztja, a város törvényadta jogánál fogva kénytelen lesz leállítani a cukorgyár üzemét. A gyárigazgatóság e kategórikus felszólításra azzal a kéressel fordult a város vezetéséhez, hogy ne ragaszkodjék a szárítónak még ebben az évben történő felállításához, de a jövő évben okvetlenül eleget fog tenni ebbeli kötelezettségének.

A város vezetősége ezuttal utóljára volt engedékeny a cukorgyárral szemben, de

kivetett rá tizezer leí egészségügyi illetéket és külön tizezer leít a szegénysorsu betegek és a segélyalap javára.

Ez a huszezer leies illetékkircvás, amely envhe büntetés-számba megy, csupán erre az évre vonatkozik. Ha a gyár igazgatósága jövőre sem tesz eleget kötelezettségének és akkor sem állítja fel az előirt szárítót, ugy a város törvényadta jogánál fogva beszünteti a gyár üzemét.

Nem vásárolja a közönség a megdrágított gyógyszereket

(Arad.) A romániai gyógyszerészek egyesülete az egész országra kiterjedő mozgalmat indított, amelynek az a célja, hogy a kormányt a 44 százalékos deviza-felárnak elejtésére bírja. Amióta a kormány az importban életbeléptette a 44 százalékos valuta-felárat és ezzel a gyógyszerek ára emelkedett, **a gyógyszerészek forgalma nagyon megcsappant**, ami érthető is, mert az emberek nem tudják megfizetni a valuta-felárral még jobban megdrágított gyógyszert. A gyógyszerészek veszélyeztetve látják egzisztenciájukat és megindították az országos mozgalmat, amelyhez természetesen az aradi és aradmegyei gyógyszerészek is csatlakoznak.

Beszéltünk egy aradi gyógyszerésszel, aki a következőket mondotta:

— Azelőtt, már mint a valuta-felár bevezetése előtt, a nap bármely szakában mindig volt gyógyszerert vásárló közönség a gyógyszerertáramban. Igaz, hogy akkor is drága volt a gyógyszer, amely 90 százalék erejéig külföldi gyártmány, de a közönség mégis vásárolt. Most alig vödök be valaki a patikámba két-három aszpirinért, vagy valami olcsó gyógyteáért, esetleg hazai készítésű orvosáért.

Ha a kormány el nem törli az importált gyógyszerek után a deviza-felárat, az ország gyógyszerészei tönkre megy, mert a fogyasztó közönség teljesen elmarad.

Beszéltünk egy aradi orvossal is, akinek kiterjedt a pacienturája. Az orvos ezeket mondta:

— Betegeim kilencven százaléka az elszegényedett középosztályhoz tartozik. Tessék elhinni, már nem is írok recepteket, mert a páciensek nem is fogadják el. Aki merő udvariasságból mégis elfogadja, arról biztosan tudom, hogy

nem csináltatja meg a gyógyszerertárban a felírt orvosságot, mert nem tudja megfizetni.

Az ország közegészségügye sínyli meg ezt a pénzügyi rendelkezést, amely mindenütt elfogadható, csak éppen a gyógyszerárú-kereskedelemben nem. A betegek nem elég, hogy receptet kap, hanem orvosságot is kell kapnia. A jelen körülmények között nem szerezheti meg a szükséges gyógyszert, amelyet a külföld szállít. Nem tudja megfizetni, mert a kormányzat a gyógyszert is arra használja fel, hogy feljavítsa külkereskedelmi mérlegét. A valuta-felárat alkalmazni lehet luxus-cikkeknél. A gyógyszer azonban minden, csak éppen luxus-cikk nem.

Vita az egészségügyi illeték körül. — Romlott csokoládé bombonok veszélyeztetik a gyermekek egészségét

(Arad.) A város orvosi hivatala az egészségügyi törvény vonatkozó szakaszára hivatkozva, ugynevezett egészségügyi illetéket vetett ki az aradi vállalatokra és ebben a tekintetben egyáltalán nem tett különbséget. Ez az illetékkivetés természetesen érthető zugolódást keltett a városban, annál is inkább, mert **ugy a pénzügyi szakemberek, mint a jogászok azon a véleményen vannak, hogy csupán olyan vállalkozóknak, kereskedőknek és iparosoknak kell a törvény értelmében egészségügyi illetéket fizetniök, akik egészségügyi ellenőrzés alatt állnak, vagy pedig olyan árucikket gyártanak, illetve árusítanak, amelyek megkívánják az egészségügyi ellenőrzést.**

Ezzel szemben nálunk Aradon az a helyzet, hogy a városi hivatal általánositva alkalmazta a speciális egészségügyi törvényt olyanokra is, akik nem vonhatók alája. Az orvosi hivatal kivette az egészségügyi illetéket minden ipari és kereskedelmi vállalatra: gyártelepre, bolt-helyiségre, sőt még irodára is. Mi meg vagyunk győződve róla, hogy az orvosi hivatal teljes jóhiszeműséggel alkalmazta így a törvényt és ezzel az állam jövedelmeit igyekezett gyarapítani. A jóhiszeműség azonban nem mentő körülmény akkor, amikor egy törvényt, jelen esetben az egészségügyi törvényt, tévesen magyarázva alkalmaznak olyanokkal szemben, akik nem vonhatók a törvény rendelkezései alá. Az igazságosság és méltányosság érvényesülése érdekében illetékes helyen revízió alá kell venni az orvosi hivatal téves intézkedését annál is inkább, hogy a felizgatott kedélyek lecsillapuljanak.

*

És ha már a városi közegészségügyi reszortnál tartunk, fel kell hívunk az orvosi hivatal figyelmét arra a körülményre, hogy

az utóbbi időben rengeteg rossz csokoládé került forgalomba.

Több panasz érkezett hozzánk szülők részéről, hogy gyermekeik a szappanos, lugos és a melegtől megromlott csokoládéktól megbetegedtek. Tudomására hozzuk ezt az orvosi hivatalnak azzal a kéréssel, hogy szigorúan ellenőrizze a csokoládé-gyártó üzemeket. Ahol romlott árut talál, vagy pedig megállapítja, hogy az előirt egészségügyi követelményeknek nem tettek eleget, ám alkalmazza teljes szigorral az egészségügyi törvényt és vessen ki olyan magas egészségügyi illetéket, hogy az üzemek sietve eleget tegyenek a törvény előírásának.

Moszkvai levél:

Kétszázézer gyerek keresi az apját

Délelőtt a moszkvai előváros járásbiróságán. A folyosókon fiatal asszonyok üldögélnek. És sok-sok gyerek. A primitív tárgyalótermek bejáratát furcsa barrikádok zárják el: gyermekkocsik, amelyekben csecsemők sivitanak vagy alusznak. A padokon a peres felek: szegényes ruházatu, elvirult asszonyok, 20 és 30 év között, de fiatalabbak is. Elmesélik egymásnak közös sorsukat, a meglépett férjekről, családapákról, akiket nem lehet megtalálni, noha Kirjakov elvtárs, a válópörök bírója, már hónapok óta körözteti őket.

A tárgyalóterem ajtója kinyílik. A jegyző kikiáltja a folyosóra:

— Katharina Ivanovna Lyginis!

Gyorsan feláll fiatal, alig husz éves asszony, aki sokkal öregebbnek látszik. Három éves kislányt fog kezén és a pad mellett veszteglő gyermekkocsit betolja a terembe, ahol két óra alatt már a huszadik esetet letárgyalták. Az ideges és rosszkedvű Kirjakov elvtárs alig tekint föl az aktákból, amelyek között gépiesen lapoz.

— Hát mit csináljunk? — kérdezi, mialatt a fiatalasszony féltéken áll az asztal előtt. — Szergej Fedorov Lyginist nem lehet megtalálni. Legutoljára az Uralban egy bányában dolgozott. Négy hónapja elment. Allitóltag Szibériába.

Az elhagyott asszony sirni kezd. Négy évvel ezelőtt, akkor még 17 éves volt, a Molotov-műben dolgozott. Itt ismerkedett meg Szerejjel. Rövid ismeretség után összeházasodtak és jól éltek, amíg csak egy szép napon a férj kijelentette, hogy barátaival a Kaukázusba megy, ahol megfizetett munkát fog kapni. Egyedül kell utaznia, később aztán az asszony utánajöhet a gyerekekkel. Néhány hét mulva megszűntek a pénzküldemények és azután levelet sem írt többé. Később azután megtudta az elhagyott asszony, hogy a férje egy fiatal leányt vitt magával.

A bíró egykedvűen hallgatja, a vállát vonogatja és folyton a fali órára tekint.

— Hát mit csináljunk? — szólal meg végre. A gazember meglógott! Talán megint megházasodott. Hat hét mulva megint elveszem az ügyet.

Sírva távozik az asszony leánykájával és a bölcsőben sivalkodó kicsinyével elhagyja a kopár szobát, amelyben szovjet-házasságokban ítéletet hoznak. A jegyző már is hívja a következő asszonyt. Az idő rövid. A délelött folyamán harminc esetet kell letárgyalni. A legutolsó hét statisztikai kimutatása szerint több mint kétszázézer gyerek keresi az apját a szovjet-birodalom területén. Ezek az apák rövid házaselet után hagyták faképnél családjukat és nem lehet őket megtalálni.

A szovjet házassági törvény, amelynek alapján minden formalitás és különösebb előfeltételek nélkül lehet házasságot kötni, teljesen le-

züllesztette a házasság intézményét és a családot. Ugyancsak formások nélkül és gyorsan bontják fel a házasságokat. Bontó-okoknak a törvény a legminimálisabb feltételeket állapította meg. Sok ezer esetben a házasfelek még a legkisebb förmalitást sem tartják be és mielőtt elválasztotta volna őket a bíróság, más helyen új házasságot kötnek.

Nemrég a Don melletti Rostovban elítéltek egy embert, aki három év alatt nem kevesebbszer, mint hétszer nősült. Három feleségétől elvált, a többinél nem nézett a formalitásokra. Sok házasság rövid ideig tartó ismeretség után, táncmulatság vagy sportünnepe után jön létre. Az ilyen házasságokból született gyerekek sorsával sem az apa, sem az anya nem törődik. Így azután a szovjet-házasság tragédiája az ifjúság katasztrófájához vezet. Főként a nagyobb városokban ez a helyzet.

Moszkvában, Leningradban, Chaskovban, Kiebben és Oroszország meg Szibéria egyéb nagyobb városaiban egész serege állt össze az elhagyatott, szüleiktől cserbenhagyott és uccára került gyerekeknek. A szovjet hasztalan igyekszik rendeletekkel és határozatokkal a fiatalok koldusokat és bűnözőket megjavítani és rendes életre szoktatni. Fiatalokú fiúk és lányok csavarognak a nagyvárosok uccáin és terein vagy a vonat-ütközőkön utaznak vidékre, ahol lopnak és rabolnak. Vonatrabló-bandák ilyen gyerekeket visznek magukkal, akik aztán vigyáznak és kémlelődnek. Főbenjáró bűnőket is követnek el ilyen fiatalokú csavargók.

Mostanában egész Oroszországban nevelőintézeteket létesítettek, amelyekben ezerszámra helyezik el a razziákon elfogott kis csavargókat. De a szerencsétlenek száma egyre növekszik. Parkokban és hidak alatt alszanak, legjobb esetben éjjeli menedékhelyeken és lebujokban. Hajnalban, amikor Moszkva ébred, a nyomor fiatal seregét látni, mint az uccákon tovalopóznak.

Palesztinai levél:

Szédületes tempóban épül a zsidók országa

Városok, amelyeknek nemrég mindössze néhány tizezer lakosuk volt, nagyvárosokká lesznek. Város szélén levő telepek és elővárosok, tegnap még benne voltak a homokban és skorpiók nyüzögtek bennük, önálló városokká lesznek. Fejlődésük kezdetén levő falvak egyszerre mezővárosokká emelkednek.

Jeruzsálem, az ország fővárosa, fejlődés tekintetében mögötte marad a két modern és kevésbé szent városnak. És a főváros lakóinak száma már régen meghaladta a százazretet.

Haifa is már százazretes város.

A legjobb uton halad hogy rendkívül kedvező fekvésénél fogva a közel Kelet Marseille-je legyen. Tel-Avivnak nemrégben csupán 40.000 lakosa volt ma már elérte a 130.000 és nemsokára 150.000 emelkedik. A mezőgazdasági telepítvények a nemzeti kolonizáció gerince és a kollektik telepítvények, a szövetkezeti alapon működő „kibuzzim” és „kvuzok” terményeik számára mindig megtalálják piacaikat és jövedelmeik egyre emelkednek. Nemcsak a városokban fellendült ipar és magántőkével alakult városi vállalkozások rentabilisak és hasznot-hajók, de a nemzeti tőkével létesített mezőgazdasági alakulások, a dicsért és sokszor vitatott közös és szövetkezeti telepítvények rendkívüli mértékben virárganak. Az egész országban látható a lendület, a produkálás, a felvirágzás.

*

A felületes szemlélőnek úgy tűnik föl, hogy ebben a csodálatos országban a legvadabb konjunktura tombol.

Mindenek előtt álljon itt egy alapvető megállapítás.

Palesztinának az utóbbi két évben való fejlődését közvetve és közvetlenül a politikai és gazdasági viszonyoknak egész sora mozdította elő,

amelyek a palesztinai és cionista szférákon kívül álltak. És éppen ebben az utolsó két évben nem kasztikus konjunktura képződött, ellenben

olyan átalakulás ment végbe, amely az ország gazdasági struktúrájának alapjait és karakterét alapjában teljesen megváltoztatta.

Az emberek hajlamosak arra a véleményre hogy itt minden vad iramban és ellenőrzés nélkül történik. A mandatárius hatalom, Anglia, amely az országot igazgatja, láthatatlan marad. A mandatárius hatalom tapintatása jellemző, hogy például csupán a fővárosban, Jeruzsálemben érzi az ember, hogy nem keleti, mondjuk kontinentális hatalom uralkodik az országban. Itt látható legelőször az uccán az angol katona.

A panasz-falnál zsidó vallásu angol katonák örködnek az istentisztelet zavartalan menete fölött.

És mégis létezik egy másik hatalom, amely ideálisan, szervezően és közigazgatási uton bizonyos szabályozó és ellenőrző tényező az országban. Ez a hatalom a Jewish-Agency cionista exekutívje a maga központi kormányával Jeruzsálemben, az angol főmegbízott, a Palesztina-kormányzat és a diplomáciai testület székhelyén. Az ember könnyen megfélemledik arról hogy az egész kasztikus, anyagias és józanul történő fejlődési folyamat mögött mindenek előtt meghatározott eszme áll. Az ország ujjaépítése, főként ama részé, amelyen a cionista megoldásra döntő telepítési és pionirmunka folyik, a cionista mozgalom eme szervének ellenőrzése mellett történik.

Ez a szerv erkölcsileg az egész palesztinai zsidó ujjaépítési műért felelős és az is akar lenni.

Itt van, létezik ez a cionista szervezet, amelynek végrehajtó szervét, az exekutívét, a minden két évben összeülő cionista-kongresszus választja meg. Ez a cionista-kormány fekteti le kötelező határozatokkal az irányvonalakat, amelyek a két évig tartó kormányzati időre szólnak. Az exekutive valóságos kormány, amelynek megvannak a maga különböző reszortjai. A jelenlegi Palesztina-exekutive, amely két éve van hivatalban, a következő reszortokat öleli fel: politikai, pénzügyi, gazdasági és bevándorlási reszortokat. Mindegyiknek egész sereg alosztálya van és mindezek a hivatalok Jeruzsálemben, a Jewish-Agency új központi épületében, ebben a hatalmas palotában működnek.

*

Jeruzsálem új zsidó negyede a Rechaviah. Modern, gyors iramban épült városrész ez, amelynek bejáratánál emelkedik a Jewish-Agency központi palotája a sok hivatalal.

A modern építőművészetnek ez a remeke lenyűgözően hat a maga gyönyörű egyszerűségében.

Hatalmas, pompás félkör alakú épület, barnásvörös színben. Kívülről is nagyszerű hatást kelt, amely csak fokozódik a palota belsejében. Egész sereg országy, departement és testület székel ebben az épületben. Ami levéltárilag értékes és történelmi szempontból érdekes emlék van a cionista mozgalom kezdetéről, azt mind kegyelettel megőrzik itt. Például a Herzl-szobában minden ott látható, ami a legkisebb vonatkozásban is állt Herzl Tivadarral, vagy ami a cionizmus megalkotójának hősies életére emlékeztet. Szinte meglevenedik itt Nordan Max, az első hűséges bajtárs, aztán Wolfssohn Dávid kölni kereskedő, Herzl örökének lelkes őrzője és a vezér hűséges utóda és még mások. Ezek a szobák közvellen a tető alatt vannak. Belőlük kijutunk az óriási épület lapos tetejére, ahonnan gyönyörű kilátás nyílik a szent városra és a szélesen elterülő Uj-Jeruzsálemre.

Alig akad Jeruzsálembe jött zsidó, aki elmulasztaná „kormány-palotájának” megtekintését. És tényleg a tágas folyosókon majdnem minden ismerőssel találkozni lehet, olyanokkal, akikkel találkozni szándékozunk és olyanokkal is, akikkel nem szívesen találkozunk.

A Jewish-Agency — mint egyik vezetője kijelentette előttem — két évvel ezelőtt még üres kasszával állt. Ma már az angol pénzügyi egyik jelentős tényezője. Váltóit szívesen látják a londoni Cityben. És mindezt a zsidó munka és áldozatkészség hozta létre. dr—l—b

Mi köze

a Sfatul Negustoresc klubnak a kereskedőkhöz?

(Arad.) Alig nyílt meg a Sfatul Negustoresc-klub a „Dácia” helyiségeiben, már is heves támadások központja lett, még pedig joggal. Elsősorban azok részéről érte támadás a „társadalmi klub” hangzatos címe alatt gyorsan megalakult játék-klubot, akik résztvettek a játékban. Ezek a klub vezetőségének telhetetlenségét, mohóságát kárhozzátják, amellyel ráveti magát a játékosok pénztárcájára. A panasz az, hogy a játék során igen gyakran és meg lehetős magas percentben tömik az ugynevezett pinkát, amely a megkezdett tempóban folytatva az iramot, hamarosan el fogja nyelni a játékosok minden pénzét.

De a támadások érik ezt az újklubbot erkölcsi alapon is. Román lapok már hevesen tiltakoztak az ellen, hogy

ez a klub a „Sfatul Negustoresc” címet viseli, amikor semmi köze sincs a kereskedőkhöz. Legjogosabb azonban az aradi mérvadó kereskedők tiltakozása az ellen, hogy a klub olyan hivatalos nevet visel, amely a kereskedők összességét jelképezi.

A klub vezetősége a cím elleni tiltakozásra azzal érvel, hogy az aradi klub jogosan viseli jelenlegi címét, mert a bucureştii Sfatul Negustoresc aradi fiókjá. Ez gyenge érv, mert nem lehet olyan címet adományozni, amely a klubnak nem adja meg tulajdonképeni lényegét. A kereskedők legfőbb érve az,

**ez a klub nem szolgálja a kereskedők érdekeit és tiltakoznak az ellen, hogy az ő nevükben kimon-
dott kártya-klub működjék a városban.**

A panaszok eljutottak Vulpe Constantin főügyészhez is, aki arról is tudomást szerzett, hogy

bárki, még ha nem is tagja a klubnak, beléphet oda és résztvehet a játékban.

A főügyész törvényadta jogánál fogva szigorúan ellenőrizteti, hogy a klubban kizárólag tagok tartózkodhatnak és a játékkerembe is csak olyan klub-tagok fordulhatnak meg, akiknek a törvény által megkövetelt külön látogató jegyük van.

A főügyész gyanuját a tagok gyors és szelektálás nélküli felvétele keltette fel,

amiben a törvény kijátszását látta és ezért rendelte el a legszigorubb ellenőrzést.

Newyorki levél:

A Fehér Ház urnője, mint háziasszony

Mindegyik „first lady”, ahogy Amerikában a mindenkori elnök feleségét nevezik, arra törekedett, hogy a társadalmi életnek a Fehér Házban bizonyos jellegzetességet adjon. Taftné például nagy fogadá-

sok alkalmával a házirendőrséget livrés szolgálkkal cserélte fel és így elhárította ódiunnot, hogy az ünnepek rendőri felügyelet alatt zajlanak le. Roosevelt Tivadar felesége előírásá tette, hogy jelenlétében senki sem ülhetett le, imig ő maga nem foglalt helyet. Igaz, hogy Amerikában általános szabály, hgy a férfiak a szalonban felállnak, ha egy hölgy feláll vagy belép a szalonba. Mégis nagy nehézségbe ütközött ezt a szokást a Fehér Ház nagy fogadótermeiben meghonosítani. Főként olyankor, amikor a társaság már egyes csoportokra oszlott és a sarkokban és bemélyedésekben csöbítő öblös karosszékeket elfoglalták, a férfiak főlősleges tornagyakorlatnak tekintették, hogy érdekes beszélgetés kellős közepén felugráljanak, mert a terem legtávolabbi részéé az „első hölgy” ugyanarra a padlóra lépett. Annak idején a Fehér Ház férfi-vendégei zugolódni kezdtek, ami eljutott Rooseveltné füleihez is. És mégis kéréletlenül ragaszkodott ehhez az etiketthez, amiért aztán elnevezték „Yankee doodle”-nek, mert az amerikai nemzeti himnusz hangjaira azonnal fel kell állni. Ez a lelketlen előírás Roosevelt Tivadar bukásával megszűnt.

Kévészéletü szokás volt, amit Hoover elnök felesége nyilván az angol társadalmi kodex nyomán vezetett be és amely abból állt, hogy kisebb fogadások alkalmával az ajtónálló és érekező vendégek nevét hangosan bejelentette. Sok pellemetlenség érte emiatt Hoovernéét. Jellemző egyébként az alábbi eset. Brooklynban egy rendőr verejtékezve kinlódott, hogy egy kimult lovat a sarkon túl a legközelebbi uccába vonszolja. Amikor valaki megkérdezte, hogy miért teszi ezt, rámutatott az uccatáblára, amelyen ez a felírás állt: „Kosciuszko-ucca. Aztán így szólt:

— Telefonon kell jelentenem, hogy hol történt ez a dolog. De amig ezt az átkozott szót ott fenn ki tudom ejteni. inkább egy másik uccába cipelem a dögöt.

Az amerikaiak csekély nyelvtelhetsége mellett Hoover asszony nehezen talált udvarmestert, aki ugy az amerikai, mint a külföldi nevet hibátlanul ki tudta ejteni. Fogadások alkalmával gyakran adódtak elő kinos helyzetek az idegennyelvü nevek eltorzítása miatt. A jelenlegi elnökne Mrs. Roosevelt éppen ezért nem is vette át elődjétől ezt az intézményt.

A mostani elnökne, aki nemrég egy jelmezes estélyen román viseletben jelent meg,

azzal érdemelte ki a hivatalos Washington háláját, hogy rendeletet adott ki, amely szerint a nagy fogadásokon is fel lehet szolgálni fris-

sitóket. Az azelőtti elnök nagy általánosságban azt az elvet vallották, hogy azok, akik boldogok lehetnek, hogy meghívást kaptak a Fehér Házba, nem formálhatnak jogot arra, hogy ezen a kitüntetésen kívül még szórakozásban is részük legyen. A Fehér Ház kedvezőtlen elhelyezése hozza magával, hogy a nagy fogadások alkalmával a vendégek minden elképzelhető fáradtságnak ki vannak téve. Kétezer személyes fogadásra éppen oly alkalmatlan a Fehér Ház, mint egy tenis-grund football-meccsre.

A legkinosabb az, hogy a Fehér Házban nincs is tulajdonképeni hall, amelyben a vendégek gyülekezni tudnának, mielőtt az emeleten levő disztermekbe vonulnak.

Ennek az a következménye, hogy a vendégek kívül a kapun kénytelenek felsorakozni, amiről az ilyen fogadások a „bread lines” (munkanélküliek kenyér-sora) elnevezést kapták. Ha azután a vendégek nagynehezen feljutottak a disztermekbe, valamencien arra törekednek, hogy az est fénypontját, az elnökkel való kézfogást elérjék. E ceremónia nélkül olyan lenne az ilyen estély, mintha meg sem rendezték volna.

Az ilyen tömeges fogadások alkalmával a vendégek türelme ugyancsak próbára volt kitéve, amennyiben

sem pihenőhelyekről, sem frissítőkről nem gondoskodtak.

Csak a mostani elnöknek rendelkezett úgy, hogy a vendégeket az ilyen fogadásokon szendvicsekkel és frissítőkkal traktálják, legalább megkönnyítik ezzel a várakozás fáradalmainak viselését. Rooseveltné egyébként a nagy fogadásokat felosztotta kisebbekre és ezeknek intim jelleget adott. Nézetei azonban ebben a tekintetben mindig beleütköznek a régi tradíciókba, amelyeknek leghűségesebb fenntartója a külügyi hivatal.

Washingtonban a hivatalos szezon igen rövid: mindössze két hónapig tart. Az alkalmoszerű nagy fogadásokon kívül a legfontosabb események ezek: január 3, a diplomaták ujévi fogadása; január 8, az alelnök ebédje; január 24, a diplomáciai kar ebédje; január 31, a kongresszus fogadása; február 7, a legfelsőbb bíróság ebédje; február 28, a hadsereg és haditengerészet magasrangú tisztjeinek fogadása. Ezek közül a legfényesebb a diplomaták ebédje, amely a vörös-teremben 103 terítékes, patkóalaku asztalon folyik le. Az asztal exotikus virágdiszítése sok ezer dollárba kerül. A diplomaták aransujtásos, színes diplomata-frakkban jelennek meg, kivételt csak az amerikai és orosz diplomaták képeznek, akik rendes fekete frakkjukban keltenek feltűnést.

A szezon befejeztével a Fehér Ház ismét az elnök családi házává lesz. Minden fogadás az elnöknek személyes meghívásának karakterét viseli.

W. A. H.

Legnagyobb angol és francia divatlapok
szerint öltözhet, ha felkeresi

CSONT

„Revü” urisزابóságát.

Arad, Str. V. Goldiş — Palatul Banca Românească

Bécsi levél:

„Zsidók nem lehetnek német bajnokok!”

A napokban érkezett Bécsbe a Nemzetközi Olympiád-Bizottság elnöke, gróf de Baillet-Latour. Ennek a látogatásnak annál nagyobb a jelentősége, mert az utóbbi időben a német birodalomban tomboló újabb zsidóüldözések hatása alatt több oldalról azzal a követeléssel álltak elő, hogy az olympiai játékok színhelyét helyezték el Berlinből máshová.

Az 1936.évi Olympiád tehát veszélyben forog.

Alig jelentek meg a jövő évi berlini Olympiádról szóló propaganda-füzetek és utmutatók, már is komoly veszély fenyegeti az olympiai játékok eszméjét.

Egy német-barát francia sportember — mert akad ilyen is — az Olympia-bizottságban a francia sport képviselője a „L'Auto” című francia folyóiratnak adott interjújában kijelentette, hogy a berlini Olympiádot a legutóbbi események és von Tschammer birodalmi sportvezér ilyen irányu rendelete komolyan veszélyeztetik.

Franciaország nem biztos abban, hogy Németország betartja adott szavát, amely szerint a német zsidóknak az Olympiádon való részvételét nem fogja megtiltani.

Németország megígérte, hogy az Olympiád tartamára kikapcsolja a faj-politikát.

Amint ebből a nyilatkozatból látható, Németország ezuttal először tagadta meg hivatalosan eddigi progrom-politikáját. És érdekes, hogy tisztára üzleti motívumokból történt ez. A profit miatt nyilatkoztatta ki először a Harmadik Birodalom azt, amit Európában már régen tudnak, hogy

a németországi faj-politika Európa szégyene.

Berlinből egyébként úgy jelentik, hogy az olympiai bizottság közleményeit nem szabad nyilvánosságra hozni és főként

tilos olyan közlemények közzététele, amelyek azt tüntetik fel, hogy Németország késznek nyilatkozott az Olympiád tartamára a faj-élet felfüggeszténi.

Sikerült azonban mégis megszerezniünk a német nyilatkozatnak szó szerinti szövegét, amelyet a német megbízottak: dr. Theodor Lewald ny. államtitkár, az Olympiád szervezőbizottságának elnöke és von Tschammer und Osten, SS-parancsnok, birodalmi sportvezér irtak alá. A nyilatkozat ez:

1. *Németország az 1933-ban Bécsben tett kötelezettséget, amely szerint nem árja német sportolókat megfelelő teljesítmény esetén besoroz a német Olympia-legénységbe, természetesen gondosan tekintetbe veszi és minden kildtással induló sportembernek alkalmat ad az előkészültre.*

2. *A „Német Könnyűatlétikai Szövetség” a fenti rendelkezés meg-*

valósítása céljából felszólítja a zsidó frontarcosok birodalmi szövetségét és a Makkabi-körzetet, hogy kiképzés végett nevezzenek meg Olympia-tehetségeket, amit a frontarcosok szövetsége 1934 március 15-én kelt levelében kildetésbe helyezett.

3. Az „ismeretlen sportember” keresésénél kimondottan csak német állampolgárság követeltetik meg úgy, hogy itt is kiképeztetnek nem árja tehetségeket.

4. Az az aggodalom, hogy zsidó résztvevők ellen tüntetni fognak, a német sport szelleme és fegyelmezettsége folytán minden lehetőségén kívül állónak tekintendő. A német tagok erre nézve teljes felelősséget vállalnak.

Hangsúlyozzuk, hogy a német delegáció ezt a nyilatkozatot Athénben a Nemzeti Akadémia nagytermében Zaimis görög köztársasági elnök jelenlétében azzal a megjegyzéssel írta alá, hogy

e nyilatkozat megtételére Hitler Adolf személyesen hatalmazta fel a delegációt.

Felesleges kihangsúlyozni, hogy ez az okmány, amelyet francia nyelven szerkesztettek és amelyet ezideig szigorúan bizalmasként kezeltek, sokkal fontosabb és jelentőségtejtesebb, mint általában sportokmányok lenni szoktak. Arról van ugyanis ebben szó, hogy

a hivatalos Németország tisztára üzleti okokból elfordul ugyan-csak hivatalos program-politikájától.

E szenzációs okmány előzményeihez tartozik még a következő:

Barcelonában 1931-ben egy értekezleten végleg elhatározták, hogy 1936-ban az Olympiád nem Barcelonában, hanem Berlinben lesz. Akkor Berlin még nem feküdt a náci-birodalomban.

Hitler uralomrajutása után nyomban megtiltották a zsidóknak, hogy sportversenyeken indulhassanak.

Egyáltalán megvontak tőlük minden sportlehetőséget. Mindössze néhány nappal ezelőtt adott ki ugyanaz a Lewald sportvezér, aki az eddig titokban tartott fenti okmányt aláírta, egy rendeletet, amelyben szószerint ez áll:

„Zsidók nem lehetnek német bajnokok”.

Az olympiai bizottság azonban előrelátta ezt a szőszegést és követelte a zsidók szabad működését a német sportban.

Azon a történelmi jelentőségű gyűlésen, amelyen LeWald sportvezér Hitler Adolf megbízásából az okmányt aláírta, Lord Aberdare angol megbízott és W. W. Garland amerikai megbízott a zsidók egyenjogúsítását követelték. És érdekes:

az a Németország, amely a szellemvilág tiltakozását semmibe vette, üzleti haszon reményében meghajolt a test-sport követelése előtt.

Meghajolt, ami annyit jelent, hogy Németország megint aláírt egy szerződést. Hogy Európa mit tart erről a szerződésről, hogy egyáltalán mit lehet tartani erről a kitételről:

„Németországban nem árja tehetségek tovább is kiképeztetnek”, arról az olympiai bizottságnak a Harmadik Birodalomban legutóbb lezajlott események után bizonyára megvan a maga véleménye. Utalunk a Németországban eltitkolt szerződés 4. pontjára:

„Az az aggodalom, hogy zsidó résztvevők ellen tüntetni fognak, a német nép sportszelleme és fegyelmezettsége folytán minden lehetőségétől kivül állónak tekintendő”.

Vajjon a német népsportszelleme és fegyelmezettsége folytán az is minden lehetőségen kívül állónak tekintetik, hogy védtelen, gyenge, szegény zsidókat megvadult hordák az uccán legyilkolnak, asszonyokat pellengérré állítanak és gyermekeket otthonukból és az iskolában elzavarjanak? Erre a kérdésre válaszoljanak a Führer olympiai megbizottjai.

A giccsek

a jó filmekről is elszoktatják a közönséget

(Arad.) Kétségtelen, hogy a mozilátogató közönség szemmel láthatóan megcsappant. Nem helytálló az a megállapítás, hogy a közönségnek nincs pénze és ezért nem áldoz szórakozásra. Ennek éppen az ellenkezője történik nálunk. Csak arra az örvendetes látogatottságra kell rámutatnunk, amely az utóbbi napok színházi előadásoknál vlt észlelhető.

Arad közönsége nem sajnálja a pénzét, ha kap is valamit érte.

A mozikban keveset kap a pénzéért és ezért nem is látogatja. Nem azért semmit, mert a mozik nagyon sok csapnivalóan rossz filmet vetítenek.

A mozik közös vezetősége a lehető legrosszabb reklámmal dolgozik. Soha sem hirdeti sem a lapokban, sem a hirdető-oszlopokon, hogy

milyen gyártmányu film kerül vászonra.

A mozilátogatók úgy tudják, hogy csakis németországi filmeket vetítenek a mozikban, már pedig ezekből a giccsekből, ezekből a csapnivalóan komisz tákolmányokból nem kér. Ez a tudat már belegyökerezett a közönségbe, amely akkor sem látogatja a mozit, ha véletlenül pazar kiállítású Metro- vagy Paramount-film kerül bemutatóra. Ilyen filmekhez sem mennek az emberek, mert nem tudják, hogy

Metro- vagy Pramount-gyártmány a vetítendő film.

Honnan is tudná, ha a mozik vezetősége nem is reklámozza slágereit. A legnagyobb amerikai film sem tud közönséget vonzani, ha nem harangozzák be kellőképen. Ezt mindenki tudja, csak a mozik közös irodájában nem tudják.

HIRDESSEN
az „ERDÉLY ÉLET”-ben!

Bevonult a gyufizás az aradi Neptun strandra

(Arad.) Az aradi Neptun-strandon ismét felfedeztünk külföldi vendéget, *Lakatos József* bécsi nagykereskedőt, aki öccsénél, *Lakatos Aladár*, az Aradi Általános Takarékpénztár igazgatójánál van vendégségben. A strandon is együtt vannak. Az uszodában uszik *Lakatos Aladár* feleségével és két gyermekével: *Lilivel* és *Lászlóval*. *Popescu N.*, törvényszéki bíró, tanácselnök kollégájával, *Herb*, ugyancsak törvényszéki bíróval, tanácselnökkel és *Senciuc I.* törvényszéki bíró, tanácselnökkel strandol.

Törvényszéket ülnek a strandolók felett — jegyezte meg az egyik strandoló.

Kohn László, a Textilgyár tisztviselője a büffében ebédel. Ugyancsak itt látjuk *Liebermann Sándort*, a Textilgyár tisztviselőjét. *Salomon I. Béla dr.* ügyvéd, a Hakoah sportegyesület elnöke egy árnyékos padon pihenve diskurál az egyesület jelenlévő tagjaival. *Held Béla*, a Hakoah tornaszakosztály vezetője, tornászait figyeli. *Pozsonyi Jenő*, az SGA vezetője a homokplázson olvas. *Tóth Pál*, az SGA futballistája, a többszörös válogatott játékos, a tuss alatt mossa le magát a homokot. *Kerkai*, a Hakoah nagyképeségű kapusa napfűdőzik. *Pirée Ferenc dr.*, sebészfőorvos kisleányáért jött a strandra. *Vitéz Mihail*, a Josif Vulcan gimnázium igazgatója, civilbe öltözve ül az egyik árnyékos padon. *Heller István* egyetemi hallgató, az SGA jóképeségű futballistája pedikűrözetet. *Hartmann József* né manikűröztet. *Stein József*, az Aradmegyei Bank és Takarékpénztár cégjegyzője akkor került szemlencsénk elé, amikor távozott a strandról.

A bankosok egyébként szép számmal képviseltetik magukat a Neptun fürdőben. Itt látjuk *Blum Árpádot*, ugyancsak az Aradmegyei Bank főtisztviselőjét, *Friedmann Gyulát*, az Általános Takarékpénztár főtisztviselőjét, aki feleségével együtt az uszodában keres menedéket a tűző napsugarak elől. *Walfisch J.*, az Aradmegyei Bank főtisztviselője a kabinja előtt vár arra, hogy bejuthasson öltözni. *Schillinger Rezső*, a Kishitelbank tisztviselője az uszodában hűsül. *Sándor Jenő* fényképező, kis fényképezőmasinával jár-keel a strandon és amikor érdekes látnivalója akad, nyomban munkába lép és megrögzíti az érdekes látnivalót. *Allermann József*, a Neuman-gyár tisztviselője evezésről érkezett *Kelly Bözsivel* együtt. *Mánya Lajos*, a Grundmann Rt. csavargár főtisztviselője feleségével együtt a homokplázson élvezi a strandolás örömeit. *Herczog Sándor*, a Textilgyár tisztviselője feleségével együtt pihen a forró homokban. *Polgár Erzsébet* és *Császi Lujzi* az uszás szenvedélyének hódolnak. *Sereg Mária Viktoreli* Pannival a tuss alatt locsolják egymást. *Aszódi Lill* *Farkas Sárival* versenyt usznak. *Becker Evi* olvas, *Raffael Éva* sütteti magát. *Szabó Duci* ugyancsak napfűdőzt vesz. *Kesztenbaum Dóri* az uszoda hullámaiban hűti le magát. *Braun Éva* és *Farkas Mimi* a homokplázson pihennek a fárasztó uszótreníngék után. A strand vári oldalán lévő lóversenypálya tribünjén érdekes látnivaló akadt: Négy kisfiu: *Farkas István*,

Faragó Imre, Dénes Győző és Benedek gyufiznak. Ez a legújabb strandszórakozás. Akik nem ismerik ezt a kellemesen szórakoztató játékot, azok részére itt közöljük az ismertetést:

Ennek a játéknak megfizethetetlen előnye van: minden technikai kelléke egy gyufaskatulyából áll. A játékszabályok is egyszerűek. A skatulyát le, veszik az asztal szélére, jelen esetben az egyik pad szolgáltatja az asztalt. A skatulyát úgy kell elhelyezni, hogy terjedelmének egyik része szabadon álljon a levegőben. A szabadon maradt részt a játékosok egyike, akire éppen a sor került, egyik ujjával a levegőbe röpi. A gyufaskatulya visszaesik az asztalra és ha úgy esik lapjával az asztalra, hogy a címkes oldal fölfelé kerül, akkor a játékos két poént keresett. Ha a címkétlen rész van fölül, akkor a játékos nem ir semmit. Ha a gyufaskatulya azon a élén áll meg, ahol a dörzsfelület van, akkor az tíz pontot ir, ha viszont a téglalap keskeny felével esik az asztalra, ez a maximális teljesítményt járó 25 pontot szerez a gyufizónak. A négy kisfiu gyújtó lelkesedéssel hódolt a gyufizásnak, amelynek nagyon sok szemlélője akadt.

A strand homokplázsitján pihen *Stankovits Mauzi*, valamint *Hacker Lili* is. Az uszoda előtti részen *Zeiner I.* droguerista pihen az egyik padon, mellette felesége nyugágyban hever. *Tiriác J. dr.*, az aradi közkórház belgyógyászati osztályának egyik főorvosa az uszodában fürdik. *Raffael István* és *Bartos István* ugyancsak az uszás örömeit élvezik. *Hadinger Gyuszi* a tüss alatt keres menedéket a hőség elől. *Waldmann I. dr.*, az ismert aradi fül- és gégeorvos feleségével együtt a napozásnak hódol. *Demian Aurel dr.* ügyvéd családjával a homokban pihen.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Befejeződött az AMEFA—Jiul osztályozó hangosfilmje

(Arad.) Alig egy hét választotta el az aradi munkáscapatot a rémesnek nyilvánított selejtező mérkőzéstől. A vezetőség különvonatot tervezett, de ezt a Jiul sikeresen fenéke furta. Az elmúlt héten Aradon azzal szórakoztak az emberek, ha ezt szórakozásnak lehetett nevezni, hogy — indul vagy nem indul — társasjátékot játszottak. Kedden úgy volt, hogy indul, szerdán, hogy nem, csütörtökön ismét az indulásról remé ykedtek az emberek, pénteken a Jiul ismét közbelépett és a vonat úgy volt, hogy nem indul és vasárnapra úgy is maradt. A különvonat elmaradása nagy és dacos akarást kölcsönzött a lemaradt szurkolóknak, akik most már anygai áldozatot, fáradtságot nem kimélve, mindent elkövettek, hogy *Petroşaniba* jussanak és ott végigélvezhessék a selejtező cirkusz végső felvonásait. Vasárnap reggel mintegy három-négyszáz aradi hagyta el nyugalmas otthonát és nekivágott különböző alkalmatosságokkal a nehéz és fárasztó utnak. Az itthonmaradottak pedig már délután 4 órakor elkezdtek felszengetni a különböző lapok szerkesztősegeit és kérdezték, hogy nincs-e eredmény.

Ezalatt Petroşaniban a kis bányaváros nyugodtságát alaposan megzavarta a selejtező mérkőzés. Már a kora délelőtti órákban csoportok álltak és vitatkoztak és lattolgatták a mérkőzés várható eredményeit. Délfelé érkezett meg az első aradi szurkoló különmény. Duma-szigetek képződtek és aradiaktól lett hangos a kis város egyetlen kávéháza. Megindult a hajsza a jegyekért. Különféle módszereket ajánlottak, hogy megpuhítsák a Mussolinit és Hillert utánzó Baltenoiu petroşanii sportdiktátor kőkemény szívét. A puhtás nem sikerült, mert a mérnök ur hajthatatlan maradt és kijelentette, hogy

aradinak még 202 leiért sem ad szívesen meccsjegyet.

Az aradi szurkolók ekkor megpróbálták a petroşanii ismerőseiket igénybe venni, hátha sikerül egy-egy olcsóbb jegyet szerezni. Az olcsóságot jelen esetben már egy hatvan leies jegy is jelentette volna, holott biztosak vagyunk abban, hogyha Aradon hatvan leit kértek volna a szurkolóktól, azok felháborodottan szidták volna a meccs rendezőségét. Ott hatvan leies jegy elérhetetlen olcsónak tűnt fel.

Közben a Jiul vezetősége kijelentette, hogy a munkáscsapat kísérőjének is csak 202 leies meccsjegyet bocsájt ki. Az AMEFA kényszerhelyzetben elfogadta volna ezt a sport történelmében még példátlanul álló áruzsorot, csak az volt a kikötésük, hogy a jegyen legyen feltüntetve a 202 leies ár. A Jiul erre nem volt hajlandó. Amikor Szabó Miklós bejelentette Brezoianu őrnagynak, a szövetségi kiküldötteknek, hogy amennyiben az AMEFA vezetősége nem kap olcsóbb jegyet, vagy pedig a 202 leies jegyen nem lesz feltüntetve a horribilisan magas vételdr, akkor az aradi munkáscsapat nem áll ki az osztályozóra. Ezt a bejelentést óriási ijedtséggel vette tudomásul a szövetségi tanács Petroşaniban. Béla Cluj / Contrabucureşti / Brev. Cluj Davila vezredes, Brezoianu őrnagy, Bucur Barsu. A petroşanii tisztikaszinó szép helyiségében rögtönzött ülésre gyűltek össze a szövetségi vezetők és határozatukkal

kötelezték a Jiult, hogy respektálja a szövetségi tanács döntését, amely szerint a petroşanii helyárok sem lehetnek magasabbak, mint Aradon voltak.

De a Jiul vezérkar, a diktatórikus hajlamu főmérnökkel az élen, füttyült a felsőbb sporthatóság döntésére és önkényeskedéseiből mit sem engedett. Az aradi vezetőkben dacos akarás lett urrá és elhatározták, hogy minden körülmények között kiállnak az osztályozóra és a pályán fogják visszafizetni a Jiul fondorlatos mesterkedéseit, amelyek példátlanul állanak a sport történelében.

Közben délután lett és a népvándorlás megindult a petroşanii sporttelep felé. A pálya körül csendőr- és rendőrerkordon, amelyen csak nehezen lehet keresztül jutni. Az aradiak jegyet váltának 60 leiért, de a bejáratnál ott a Jiul ura és parancsolója, Baflonoiu mérnök, aki könnyörtelenül rendőri segédlettel utasítja ki a pályáról a már 60 leit lefizetett aradi sportembereket, akik aztán kénytelenek 202 leiért megvásárolni azt a 90 perces műélvezetet, amely fél hat órákor kezdődött el.

A mérsékeltbb Jiul-hivek elmondják, hogy a mérnök ur bukni fog, ha a csapata nem győz a zöld gyepen. Bár a Jiul győzelmében

nagyon remélkednek, mert hiszen a zöld asztalnál már alaposan előkészítették a petrosanii csapat győzelmét. Az aradi együttes befut a pályára, éklelen fűtykoncert között, az aradiak a tribünön mindenre elszántan nyugodtan ülnek, de ez a nyugodtság csak kifelé látszik, mert bizony legtöbb aradi szurkolónak igen gyors lett most a szivverése. A vezetőség páholyában Adler Tibor, Adler Tiborné, Szabó Miklós és Szabó Miklósné és társaságuk ül a szövetségi kiküldöttekkel, Davila ezredessel, Bracoianu őrnaggyal és Bucur Barsuval együtt.

Ezután a mérnök is otthagyta „főfoglalkozását”, a jegyellenőrzést és beült a vezetőség páholyába. Megkezdődött a mérkőzés és Baltonoiu arca a percek múlásával elkeveredettebb és izgatottabb lett. A 11 aradi fiu kitűnő játékával súlyos büntetést mért a diktatori hajlamu sportvezetőre, Baltonoiu mérnökre, akit méltóbb büntetés el sem érhetett volna a sok gáncsoskodás és az aradiakat bosszantó működése után, mint az, hogy csapata simán elvérzett a hazai pályá zöld gyepén.

Pedig a petrosanii játékosok mindent elkövettek, hogy inkább az aradiak vérezzenek el, mert ilyen kiméletlen, durva, emberremenő és játékoslárs testi épségét veszélyeztető játékot sehol a világon nem lehetett látni ezideig, mint, amilyent sporolás örve alatt a Jiul játékosok végigcsináltak. Az aradiak azonban okosan küzdöttek, nem vették át a Jiul játékosok utálatosan kiméletlen harcmódorát, hanem mindvégig fairen harcoltak és így megtörtént az is, hogy percenként másik aradi futballista került a kapu mögé, ahol három aradi orvos: dr. Coferu katonaoorvos, Steiner Jenő dr., Simon Ernő dr. foglalkozott a sebesültekkel, mert ez formális csata volt: a sportszerű fegyverekkel harcoló aradi munkáscsapat sikeresen küzdött meg a sportszerűtlen és mindendron még az ellenfél testi épségének árán is győzedelmeskedni akaró kiméletlen Jiul együttesével szemben. Az óramutató lassan, de biztosan közeledett a 90-ik perc felé, a labda a mezőnyben volt, amikor Tica Iliescu fővárosi bíró a mérkőzés végét jelezte.

A munkáscsapat öltözőjében a játékosok a tréner, Kertész Gyulát, majd egymást csókolták, túláradó boldogságukban és, amikor a dresszek lekerültek, lehetett látni a Jiul játékosok harcmódorának a nyomait: sebek, véraláfutások alakjában. Ez valósággal isteni csoda, hogy az aradi fiuk a mérkőzést minden különösebb sérülés nélkül harcolták keresztül.

A petrosanii București-vendéglő hangos az AMEFA játékosok, ve-

REUSZ műjégggyár

3 havi üzemjavítási és modernizálási munkálatok befejezése után a legjobb műjeget hozza forgalomba. — Házhozszállítás teherautokon. Pontos kiszolgálás, hatóságilag engedélyezett hűtőtelep.
Bul. Reg. Ferdinand 23. Tel. 141.

zetők, szurkolók örömjongásaitól. A vezetőség feloldja a napok óta tartott alkoholtilalmat és a játékosok egyrésze nagy örömmel fogadta az alkoholtilalom megszüntetéséről szóló „rendeletet”. Vig nőtaszó mellett gyorsan repült az idő és 10 óra után az egész társaság felke-rekedett az állomás felé. A drukkerék megjegyezték, hogy akkor lás-sam Petroşanit, amikor a hátam közepét. Az állomáson óriási tolon-gás. A CFR elfeledkezett arról, hogy ezen a napon milyen sokan utaznak Arad és Petroşani között és mindössze három kocsiból álló szerelvényt indított Siméria felé, amelyben azután úgy összevoltak préselve az emberek, mint a heringek. Simerián sem változott a hely-zett, úgyhogy az egész éjszakai utazást személyvonaton összezsufova tették meg a szurkolók Arad felé. Az aradi állomáson kellemes meg-lepetést kellett a nagyszerű fogadtatás, amelynek során a Lyra S. C. cigányzenekara is közreműködött. És felcsendült a cigányzene és az ének, hogy

„Nem lehet az AMEFA-val kikukoricázni”.

Hát nem lehetett...

Aradon a boldogság nem ismert határt. Az az általános vélemény, hogy minden jó, ha a vége jó, az aradi sportemberek remélik, hogy az aradi munkáscapatnak ez volt az utolsó osztályozó mérkőzése, mert többször igazán nem kérnek belőle.

Tudja-e már ön, hogy mi az a rekompensációs üzlet?

Kohn, aki utazó, egy kis városkában nem kap a hotelben szo-bát, erre elmegy egyik üzletfeléhez és megkéri, nem engedné meg, hogy náluk aludhasson.

— Nézze, Kohn ur, — mondja neki az üzletfél — nagyon szive-sen, de nekünk csak kétszobánk van, az egyikben én és a feleségem alszunk, a másikban a kis gyerek

— Hát jó lesz a másikban.

— Igen, de a gyerekekkel baj van, az a legkisebb zajra is feléb-red és olyan sirást csap, hogy az egész környék felébred tőle. Hát ha gondolja, hogy teljes csendben tud maradni, nem bánom.

— Kérem, én teljes csendben maradok.

Kohn tényleg teljes csendben lefekszik és már majdnem elalszik, amikor konstatálja, hogy nem volt kint. Na, most mit csináljon? A természet parancsol és neki engedelmeskedni kell.

Hosszas töprengés után nesztelenül leszáll az ágyról, az alvó gyereket óvatosan áttesz a saját ágyába, ő befekszik a gyerekágy-ba, mondván magába, ki fog reggel csodálkozni, ha a kisgyereknek nedves az ágya?

Gesagt getan, nesztelenül leszáll megint, hogy a gyermeket vissza-tegye a gyerekágyba, de rémes mi történt, a gyerek azalatt az ő ágyában volt kint.

Hát ez a rekompensációs üzlet.

SZEVILLAI LEVÉL:

Ahol minden mindegy, ha kakasviadalról van szó

Meghívtak egy kakasviadalra. Az ilyen meghívásnak nem lehet ellentállni. A kakasviadaloikat délutánonként a Novidades-kávéházban rendezik. Az arénát, amelyben az állatok viaskodnak, minden héten a kávéház közepén nagy üvegtető alatt rendezik be. Köralaku, gyékénnyel fődött hely ez, körülbelül egy méter magas, korlát veszi körül, amelyet drótsővény von be. Az emelvény körül lépcsőzetesen vannak két sorban az ülőhelyek a bérlők számára. A többi közönség kénytelen a kávéház emelvényein állva végignézni a viadalokat.

Az érdekes játék déli egy óraker kezdődik. Az emberek az ülőhelyekre tolakodnak. Lárma. Mindenki dohányzik. Hamarosan olyan sűrű lesz a füst, hogy vágni lehet. Távol,

az épület mélyében felharsan a kürt, amely a kakasokat hívja és küzdelemre ösztökéli.

Az elnöki ülés előtt két óra van felszerelve, amelyek az erőpróbát és a küzdő felek agóniáját mérik le. Ezek az órák hidegen, kéréletlenül ébresztik fel az emberben a fatális hangulatot, mert homokórák.

A viadal kezdődik. Két oldalról egyszerre lép az arénába két ember. Mindegyik kakast hoz. Az állatokat, noha egyszer már mérlegen voltak, még egyszer megméri a közönség előtt, hogy ezzel is fokozzák a bizalmat. Ezután kerülnek az elnök kezébe.

Az elnök komoly arccal, kínos pontossággal tetőtől talpig bekeni őket sósborszesszel, a sarkantyúikat azonban citrommal.

Teszi ezt elővigyázatból és hogy eloszlassa a gyanút, hogy hátha valaki méreggel kente be az egyik kakas sarkantyúját.

Alighogy szabadjára engedik a kakasokat, máris egymásnak mennek. Nem szükséges, hogy egymás ellen uszítsák őket.

A kakas a bátorság megtestesítője.

A bika harcészsége és az oroszlán vadsága eltörpül a kakas hősiessége mellett. A kakas az igazi szultán, az ősi „kan”, aki nem tűr meg vetélytársat maga mellett. A kakas a legnagyobb zsarnok, hatalmát nem osztja meg. Belsejét pokoli tűz emésztí.

Ellenfelei számára nem ismer kegyelmet és irgalmat.

A harcban vakmerő és kegyetlen, amíg a legyőzött ki nem lehelte páráját. Alig fordult még elő, hogy kakas megszökött volna. A bátorság a szíve utolsó dobbanásáig tart. A fáradság nem nyomja le, a fájdalom nem hat rá. Sebekkel borítva, sarkantyúi csatokban, a csőre vértelen, félig megvakultan még mindig ellentállást fejt ki egyetlen védőszerszámmal: a csőrével.

A küzdelem első percei igen feszültek. A két állat figyelí egymást. A csőrük majdnem érinti egymást. Szárnyukat széttárják és leguggolnak, hogy nagyobb lendülete legyen a támadásnak. Olykor

egyszerre felugranak és ilyenkor a levegőben összeér a mellük. Vagy az egyik ráugrik a másikra és megpróbálja, hogy beléje vágja a sarkantyuit. A másik kitér, leguggol, kipaklizza az ütést és azután maga lép fel támadóan. Kitépett tollak borítják az arénát. Kifröccsent vérrük ráhull a nézőkre.

A tömeg felugrott, mintha villamosütés érte volna. A játékosok fogadásokat kötnek. Kétszáz pezeta is áll tétként. Vannak csendes pillanatok, amelyekben tetőpontra hág az izgalom. A cigaretták is kialusznak. Ezekben a pillanatokban a küzdelem kimenetele még kétséges. A legkisebb előny zugást vált ki a nézőkből. A legcsekélyebb részlet sem marad megfigyeletlen.

A mestercsapások, amelyek döntőek lehetnek, tűzbe hozzák a közönséget.

Az emberek kiabálnak, üvöltenek: karok emelkednek a levegőbe, mintha esküre emelnék őket. És ezalatt a homokórákban minden homokszemecskében csendesen pereg le az elmulás.

A kakasok már elvesztették elegáns, snájdig tartásukat. Már több, mint félórája küzdenek. A karmaik vörösek, a fejük szörnyű módon deformálódott. Már alig látják egymást. A testük már támogat, már leengedik szárnyaikat, hogy megtámaszkodhassanak rajtuk. Az azonban kétségtelen, hogy egyik sem fél a másiktól, egyik sem sajnálja a másikat. A küzdelem tovább folyik, amíg a kiszabott idő le nem telt, vagy a párbajozók a kimerültségtől össze nem esnek, avagy az egyik vereséget szenved, esetleg menekül. Mihelyt az egyik eset ezek közül bekövetkezik, a tömeg megnyugszik. A vesztesek fizetnek, a nyertesek besóprák a pénzt.

Ismert kakas-tenyésztő Szevillában Antonio Reina. Harminc éve űzi ezt a mesterséget. Érdekes részleteket mond el erről a színjátékról. Az ápolás, a kiválasztás, az edzés nehéz és drága feladat. Veszedeős tyukoknak köszönhetőek a leglovagiasabb kakasok. Már 10—11 hónapos korukban harcra készek, de mielőtt az arénába küldik őket, különleges életmódot kell folytatniok. Kukoricát vagy búzát kapnak enni, a bőrüket gyakori sóborszeszes borogatással erősítik és hogy meg ne hizzanak, naponta bizonyos meghatározott ideig futniok kell. Végül az ölban próba-viadalokon vesznek részt.

Egymás ellen uszítják őket és ezzel nemcsak rátermeltségüket vizsgálják meg, hanem az ügyességüket is gyarapítják.

A próbákon dől el további sorsuk. A lustákat és gyávákat a piacra szállítják; a bátrakat és kitartókat tovább kiképzik a harcra és messze elviszik a tyuk-udvartól. A Novedades-kávéház terme mellett négyszögletű udvar van. Felügyelő vigyáz itt a bezárt kakasokra, amíg rájuk kerül a sor.

A kakasviadal sportját Szevillában október elejétől július végéig üzik. A küzdelem legfeljebb huszonöt percig tart. Ha ezen túl tart a küzdelem és döntés nincs, a találkozást érvénytelennek nyilvánítják. Ugyanez történik, ha mindkét kakas kimerültség vagy gyávaság következtében három percnél tovább várakozik és nem támad. A kakasoknak a spanyol történelem hőseinek nevét adják. A győzhetetlen kakasokat a tulajdonos bebalzsamoztatja és mint családi büszkeséget tartogatja otthon.

Hollywoodi levél:

Egy asszony, aki nem tud arról, hogy férjhez ment...

Az amerikai filmsztárnak nagyon serénynek kell lennie, hogy megtarthassa népszerűségét. Nem elegendő, hogy mint Colleen Moore csodás bábszínházzal járják a világot, vagy mint Jean Harlow minden évben elváljanak férjüktől. Időnként kisebb-nagyobb tragédiának kell lejátszódnia, amelyben természetesen a sztár játsza a főszerepet. Ez pedig nem mindig könnyű, mert a szereplőknek valóságos tragédiát kell játszani.

Ebben aztán maga az amerikai közönség segít. Egy névtelen senki jelenik meg és betolakodik a hollywoodi nagyok fénykörébe, amennyiben önmaga áldozza fel magát. Az áldozat természetesen nem mindig az élete. Néha az is elég, hogy valaki utolsó kétezer dollárját hagyományozza Greta Garbonak és azután — elszegődik bányamunkásnak.

Ezuttal Mae West, a százszázalékos szekszeplű nő foglalkoztatja a nagy nyilvánosságot egy rejtéllyel. A darab főszereplője természetesen nem Mae West, hanem egy Frank Wallace nevű férfi, akiről azelőtt kevés ember hallott.

Frank Wallace azt állítja, hogy a háboru előtt összeházasodott Mae West-tel és okmányokat mutat, amelyek ezt megdönthetetlenül igazolni látszanak.

Ez éppen elég, hogy Amerikát két okból nyugtalanítsa. Először mert Mae West többször kijelentette, hogy élete végéig hajadon marad és másodszor:

mert a házassággal oly életkort tulajdonítanak neki, amely sok illúziót szétfoszta, amit eddig a művészi tökélyre emelt kozmetika teljes épségében megőrzött.

Tulajdonképpen mit akar ez a Frank Wallace? Obskurus vigjátékíró, akinek egy-két szindarabját tizedrangú színpadokon bemutatták, de aki lekéste a csatlakozást a korhoz és most holmi sötét alkalmi üzletekkel tengeti magát.

Ilyen sötét alkalmi üzlet a Mae Westtel való állítólagos házassága is.

Allítása szerint rövid ideig tartott a házassága az akkori névtelen színésznővel, akivel egy kabaréban ismerkedett meg. Rövid együttélés után szétmentek. Mae West keresztülvitte, hogy elválasztották őket anélkül, hogy ő a férj tudott volna erről. El van rá tőkélve, hogy megtámadja a válást kimondó ítéletet és panaszával akár az Egyesült Államok legfelsőbb bíróságáig is elmegy.

Egy rádiótársaság sietett, hogy egy konferánsszra lekösse maga számára. Így azután Frank Wallace nemrég az összes amerikai adók utján erről a témáról beszélt.

„Amikor még Mae West volt a feleségem”.

Az amerikai lapok lehozták a fényképét, amely mikrofon előtt ábrázolta. Sápadt ember, akinek arcáról leri a nyomor, zavart ábrázattal áll, kezében egy newyorki ujságot tart, amelynek cimlapján nagy betűkkel ez áll: „Mae West, a házasság ellensége, férjes anélkül, hogy tudna róla”.

Mert a tulajdonképeni nagy szenzáció nem Frank Wallace állítása, hanem az a kijelentés, amit Mae West a Frank Wallace minden nyilvánosságra hozott okmánya ellenére a sajtó képviselői előtt tett ilyenformán:

— Szó sem lehet róla, hogy valaha is ennek az urnak a felesége voltam. Ha az okmányok valódiak, akkor bizonyára egy másik Mae Westet és nem engem vett nőül.

A nagy lapok riporterei tehát új feladat előtt álltak. Akárhogyan, de meg kellett fejteniök ezt a talányt. És csakugyan sikerült megállapítaniok, hogy Amerikában nemcsak egy Mae West létezett. A „Sunday Mirror” riportere például kimutatta, hogy 1914-től mostanáig három színésznőt mutattak be Mae West néven az amerikai közönségnek. Most már az a kérdés, vajjon Frank Wallace egy másik Mae Westet vette-e nőül? Ezt ő maga tudná a legjobban. De éppen ő maga ragaszkodik hozzá, hogy éppen ez a Mae West volt a felesége és senki más.

Közben Mae West újabb nyilatkozatot tett a gonosz férfiakról szerzett tapasztalatairól. Ezt mondta:

— Összesen nyolc férfi formált jogot ahhoz, hogy velem össze volt házasodva. Már hozzászoktam, hogy telefonon vagy levélben kapjak ilyen közléseket. Már nem is izgulok. Eleinte természetesen szörnyen bosszankodtam, de miután egyik sem mert igényével bírósághoz fordulni, nem is törődtem többé ezekkel a különcökkel. Frank Wallace az első, aki törvényes utra akarja terelni állítólagos jogait.

— Mivel magyarázza azt, hogy oly sok férfi...

A riporter be sem fejezhette mondatát, mert Mae West közbevágtott:

— Te jó Isten! Talán az ellentmondás, amelyet kikényszerítek azzal az ismételt kijelentéssel, hogy sohase fogok férjhez menni. Sok férfinak kerekedik kedve kikezdeni velem és a nagy nyilvánosság előtt blamálnon. Ez azonban még egyiknek sem sikerült. Nem félek én a legfelsőbb bíróságtól sem, ahová Frank Wallace állítólag fordulni szándékozik. Nálunk még mindig a nőknek van igazuk, főként akkor, ha csakugyan igazuk van.

És mosolyog a százsázalékos székszepiles nő, mintha azt akarná ezzel mondani, hogy erről az afférról és a férjről voltaképen sokkal többet tud, mint amennyit mondania szabad. A riporter megjegyzi a cikk végén, hogy esetleg reklám-trükk is lehet az egész Mae West—Frank Wallace-ügy.

Bevásárlás előtt
tekintse meg

Szántó és Komlós

rubanagyáruház szenzációs kirakatait. — Mélyen leszállított árak. Mérték utáni rendelésekgyorsan, pontosan és megbízhatóan eszközöltetnek. Szenzációs nagy raktár iskola-
ötönyökben. **ARAD, Színházépület.**

Feredői levél

a szerkesztőhöz

Kelt levelem itthon saját házamban vacsora előtt, mejben tudatni kívánom a tekintetes szerkesztő urt, hogy jóegészségben vagyok, mejhez hasonlót kívánok a tekintetes urnak es a zúristentől. Tudatni kívánom továbbá, hogy amint megígértem, clementem feredni, még pedig az asszonnyal.

Ütközben találkozánk egy kűsasszonnyal s megkérdezé ülledelemesen, hogy hová mennyűnk, mire felelém, hogy mennyűnk feredni. Hova, a strangra? Nem lelkem kűsasszony, mi a vízbe mennyűnk, nem az istrangra. Aval mi egyfelé s a kűsasszony másfelé s mind azon törtém a fejemet, hogy az uri népek immár az istrangon is tudnak feredni. A magunkfajta szegény embőr az istrangon csak lőgni tud.

El es érkezénk a feredői hejre, hát uramjézus az uri nép mint a méhraj. De csármálnak, sikótoznak, de vinyognak. Ott a fűvénybe egy csómó urfi s egy csómó kűsasszony egy rakásba s a vízbe esegy csómó.

No Kálári — mondom az asszonynak — le a felső rókóját s a keszkenyőt s bé a vízbe. Énes elkezdtem levetni a felsőket. De Kálári nem akar zőnni, asszongya, hogy ő szégyeli magát. Ugyan bizony mét szégyelled — kérdezém — tán azért amétt neked is nincsen dereszed? Mennyen el vén bolond, minn jár az esze! Azétt szégyelem, hogy a kűsasszonyok s az urfik szintesorén vadnak. Azt pedig te egyet se szégyeld, szégyejjék ők magikat. Hej Kálári, rossz világot értünk! A kűsasszonyoknak s az urfiknak vóna pénzik, hogy tisztőséges feredői gunyát vegyenek, de immár azon es spórolnak.

Valahogy mégés rejavevém az asszonyt s beőve őes a vízbe. Mondom neki, no Kálári mosd meg jól a hátamat s osztán énes megmosom a tiédőt. Én má nem ennyi urfi nép előtt — felel Kálári. — Tám azt es szégyöllőd? — kérdezém. Sze nézz oda a pap fia, hogy mossa a jedző kűsasszony hátát, hezzeg ők nem szégyőlnek, pedig a kűsasszony nem es felesége az urfinak, mégcsak nem es szeretője. Né a másik urfi es hogy kecmereg a főnök kűsasszonnyal. Az az ő bajik — felel Kálári, de most má énes látom, hogy megromlott a világ. Nem hittem kiednek, mikor elmondta a multkori feredésit, de most a két szememmel látom.

Megferednénk becsületősen, de Kálári még se mosá meg a hátamat s én sem az ővét. Pedig ma nemigen lessz üdűnk mégeccer elmenni, met beállott a zabaratás s jó a sarju dolga es. De nincs es kedvem odamenni, ahol ojanokat lát az embőr. Minden frinc-franc dereszt veszen magára, még a bakter leánya es, pedig csak szobaleány a biróéknál.

Mind azon jártattam az eszömöt, hogy a leánykát, a kicsi Amálit, beaggyam iskolába, hogy belőle es legyen kűsasszony. De immá nem adom, nem én. Hogy őes ojan dereszt vegyen magára s még őes istragra fereggység, azt má nem szenvedné el a lelkiüsmerteőm.

Jobb lesz neki itthon, legalább szem előtt van.

Nem es ígérök több feredői levelet a tekéntetes urnak. Ezt es csak azért íram meg, mert azt hívém, hogy magiknál még nem jött bé se a deresz, sem a strang, de anint hallám, ott es eppen ugy van s tán még különben.

Evel levelem bezárom s kívánok a tekéntetes urnak j'egességöt s mongya meg az ecsémnek Tamásnak, hogy öt es tisztölöm s j'egés-séget kívánok neki es s az ángyaimnak es s a sogoraimnak es. De azt es mongya meg, hogy lejáratták előttem a becsületiköt, met dereszen feredtek.

Engedelmet kérök, ha valamit vétöttem.

Dénős'ba.

PÁRISI LEVÉL:

Elszántan és sikerrel küz- denek jogaikért „Páris ve- rebei“, — a midinettek

Ezuttal nem lóverseny, nem gépkocsi-verseny és nem repülő-bravurok izgatják a párisiakat. Most olyanok állnak az érdeklődés központjában, akik sokj évtized óta a népszerűség és közkedveltség legmagasabb fokát értékék: a párisi midinettek. Alponse Allais harminc évvel ezelőtt ezt írta:

„Ha Párist valaha földrengés pusztítja el, ha az Eiffel-torony összedülne és a Louvre romhalmazzá lenne, mégis lesz Párisnak egy olyan markáns jele, amilyennel a világ egyetlen más városa sem dicsekedhetik: a romokon ott ül majd a párisi midinette, ahogy krémes lepényt majszol és a legujabb kabarészlágeret füttyüreszi”.

Páris ugy szereti midinettejeit, mint az anya a talán kevésbé sikerült, de mindig vidám és barátságos gyerekeit szereti. Ha a déli órákban a Tuileriák terrasszán süteményt majszolnak és egy üveg vörösbort körbeadnak, a párisi ember szive ujjong. A színházak, muzik-hallok és mozik előcsarnokaiban mindig szívesen látott vendégek és a jegyellenőr szemét is hüny, ha a kis midinette könyörgő tekintetet vetve mutatja meg neki mindig üres pénztárcáját.

Valamennyit rosszul fizetik. A legtöbbje nem lakik a szüleinél. A husz éves vagy még fiatalabb midinette elhagyja a szülői házat és valamely munkás-bérházban kicsiny szobát bérel, hogy a maga életét élje. Csekély fizetéséből a midinette ruházkodik is és miután az olcsó kelme dacára a ruha mindig kifogástalan, szinte megfoghatatlan, mi-ből tartja fenn magát az ilyen fiatal leány. A midinette napi étrendje igen szerény. Reggeli: tejeskávé és kifli. Ebéd: egy krémeslepény vagy csokoládé-torta. Vacsora: tejeskávé és kifli. Ezzel szemben azonban majdnem mindennap mozi. Szerencséje a midinette-nak, hogy a karcsu vonal még mindig a divat. A tudósok megállapították, mennyi a legkevesebb kalória, amikre az embernek egészsége veszélyeztetése

nélkül szüksége van. A midinettek esetében ez a tudományos megállapítás felborul.

Nincs Párisban nagy ünnepség, amelyen a midinettek részt ne vennének.

Szépségkirálynő-választásokon ők játsszák a legnagyobb szerepet és majdnem minden évben közülük kerül ki a szépségkirálynő. Karneválkor a felvonuláson a midinettekkel telerakott sárkány-kocsi a legnagyobb szenzáció. A midinettek védőszentjének, Szent Katalinnak napja olyan ünnep, amelyen egész Páris résztvesz. Színes papírsapkával a fejükön nagy csapatokban vonulnak végig a városban, szívesen látott vendégek a színházakban, szórakozóhelyeken és éttermekben. A politikusok boldognak érzik magukat, ha a midinettekkel együtt fényképezik le őket. Az édes midinettek a város minden uccáján táncra perülnék Szent Katalin napján.

A midinettek tradicionális versenyfutása egész Páris számára nagy esemény. A start a Monmartre lábánál, az Abbesses-téren van. A végcél a Monmartre tetején van a Tertre-téren, a Sacré-Coeur-templom közvetlen közelében. Az ut a meredek Rue Lepicen vezet. A résztvevők kötelesek a munkahelyük címével ellátott dobozokat a karjukon vinni. Tertre-téren levő hat étterem kertjeiben tarka-abroszos asztalok várják a versenyzőket. Itt vendégelik meg őket. Talán az egész évben ez az egyetlen rendes ebédjük.

A francia midinette szereti a foglalkozását. Mindössze annyi a becsvágya, hogy egyszer majd „első” legyen és néhány év múlva önállósítsa magát. Nagyszerűen tudnak küzdeni a saját anyagi érdekeikért, amit a párisi midinettek legutóbbi sztrájkja fényesen be is igazolt. Franciaországban általánosságban nem sokat törődnek sztrájkjal.

Ebben az esetben azonban az egész sajtó és a közönség kedve a főnemességtől a munkásosztályig Páris verebei pártján volt.

A napilapok mindennap leköszölték a „hadszintérről” érkezett jelentéseket és ezeket a kávéházak terraszain élénken megvitatták. Az volt az egyöntetű vélemény, hogy győzni fognak. És győztek. A párisi midinettek joggal dicsekedhetnek a sikerrel, mert elérték azt, amit a harmadik köztársaság egyetlen miniszterelnökének sem sikerült elérni:

a politikusok pártállásra való tekintet nélkül szószólójuk lett.

A midinette életében a szerelem természetesen fontos szerepet játszik. De mindjárt meg kell mondanunk, hogy a külföldi véleménye e tekintetben nem helytálló. A párisi midinette teljesen monogám és nem ért hozzá, hogy érzéseit anyagi érdekek alá helyezze. A midinette szivebálványja rendszerint szintén szegény ördög. A kis midinette nagyon ragaszkodik az emberéhez. Aldozatot is hoz érte, ahogyan a legnépszerűbb francia sauzon refrénje mondja: „Eladom a ruhámat, veszek neki vörösbort”.

Fodorné és Weinfeldné

speciális kozmetika. Strada Alexandri No. 3.

!! Összes szépséghibák szakértői kezelése. - Tanítványok kiképzése. !!

Indiába készül

egy aradi nyelvtanár nő, hogy megmentsen családjá részére egy 44 millió fontos örökséget

(Arad.) Él Aradon egy Reinhardt Ella nevű nyelvtanár nő. Szegény teremtés. Nehezen vergődik át az életen. Sokáig reménytelenül morzsolta le napjait, míg végre a remény napsugara hatolt be napjai szürkéségébe. *Pergamentek kerültek elő, amelyek azt igazolják, hogy Reinhardt Annának voltaképpen az élet napsugaras oldalán a helye. Mert ezek a pergamentek azt igazolják, hogy Reinhardt Ella aradi nyelvtanár nő egy indiai maharadzsa-család tagja.*

Amióta ezek a pergamentek előkerültek, Reinhardt Ella hirdetések ir és a szájától vonja meg a falatot, hogy az angol lapokban közzétett hirdetések díját kifizethesse. Reggeltől estig tanít, összekuporgatja a leiket, míg annyi van együtt, hogy az angol valutában számított hirdetést ki tudja fizetni. Már évek óta jelennek meg hirdetései az angol lapokban.

Ezek a hirdetések azt mondják, hogy Reinhardt Ella aradi nyelvtanár nő, mint nevelő nő vagy titkárnő olyan családnál vállalna szolgálatot, amely Indiába szándékozik utazni.

Hi egy-egy ilyen hirdetést sikerült elhelyeznie Reinhardt Ellának, akkor átszellemül az arca és le lehet olvasni róla, hogy gondolatban azzal az ősével foglalkozik, aki ragyogó karriért csinált: bizonyos

Reinhardt Walterrel.

Hyeenkor az éjszaka csöndjében azokban az elsárgult okmányokban turkál reszkető kézzel, amelyek Reinhardt Walter dicsőségéről regelenek.

Ez a Walter mesebeli kincsek között mint radzsa halt meg a színpompás Indiában.

Reinhardt Walter pompás siremléke ott látható az indiai Agra város temetőjében. A város a Juma folyó mentén fekszik. Ez a folyó felső folyásánál, a Himalája sötét szakadécai között nagynehezen tör utat magának és végül belefut a Gangesz szent vizébe. A sir fölött csodás pavillon emelkedik, amelynek falában márványtáblán portugál nyelven ez a felirat áll:

Itt nyugszik Reinhardt Walter, aki meghalt 1778 május 4-én.

Reinhardt Walterről, a német ácslegényről megállapították, hogy 1730 körül Strassburgban besorozták a gyarmati hadseregbe. Mielőtt elindult volna valamely gyarmatra a kalandvágyó sváb fiú, elment Luxemburgba ott lakó fivéreitől elbucsuzni. Azután már nem volt nyugta. Hajszolta a kalandos vére. Magára vette a zsoldos katona ruháját, idegen parancsra menetelt valahol idegen zsoldosok között és idegen zászlók alatt, rozoga hajókon világtengereken kalandozott és azokra sütötte mordályát, akiket ellenségnek nyilvánítottak zsoldosok.

Végre elvetődött Indiába. Ott éppen nagyban állt a tánc. Walter

hol francia, hol angol zsoldban harcolt. Mindegy volt neki. Aki jobban fizetett, azé volt. Akár itt, akár ott harcolt, mindenütt veszedelmek környékeztek. De mindenütt bátran viselkedett. És ennek köszönhető, hogy gyorsan emelkedett a ranglétrán. Altiszt lett, majd őrmester.

Indiában maga is vezényelt egész csapatteketet.

Nem vágyódott azonban dicsőségre. Megközelíthetetlen, a maga módján kellemes legény volt. Bajtársai így is szerették. A csapatában szolgáló portugálok senhor sombre-nak, „sötét ur”-nak nevezték. A bennszülött hinduk a portugál szóból „sumru”-t fabrikáltak, ami szintén sötétet jelent. Magyarul szomorú. A „sumru” név élete végéig rajta maradt.

Közben Reinhardt Walter egy csapat zsoldossal a hindu Navab-ud-Daulah oldalán verekedett. Ez a hindu uraság akkora Bengalia, Orissa és Bihar tartományok ura volt. Hónapokon keresztül vívtak elkeseredett harcokat az angolokkal. Egy szép napon Navab-ud-Daulah a saját emberei árulásának lett az áldozata. Az angolok legyőzték és a fejedelem az ütközetben elesett. Reinhardt azonban a szerencsés véletlen következtében megmenekült. Nemcsak megmenekült,

de addig ment vakmerőségében, hogy Navab-ud-Daulah mesés kincseket érő hagyatékának nyilvános árverésén meg is jelent és Navab háreméből, amely a világ legnagyobb és leggazdagabb háreme volt, megvásárolta magának a leggyönyörűbb bajadért.

További sorsa ~~Budg Cankában~~ ~~A Navab bukása után~~ ~~Conállította~~ magát és a vezérlete alatt álló csapattal saját szakállára guerillaháborút folytatott az angolok ellen.

Az okmányokból kiderül, hogy egy szép napon a sudhi Navab palotájába és háremébe hatolt és felszólította harcosait, hogy azt vegyék el, amit akarnak. A vad harcosok nem is kérték magukat és mindegyik egy szép hárem-hölgyel hagyta el a palotát.

Vakmerő hadjáratok és rablások után a „sumru” úgy a maga, mint emberei szolgálatait felajánlotta a baratporei radzsának, aki hatalomra vágyó hindu kényur volt és fellázadt a nagy-mogul ellen. Ezúttal is sokáig tartottak az elkeseredett és véres háborúk, de amikor a sumru rájött, hogy az esélyek mégis csak a nagy-mogul oldalán vannak, hirtelen elhatározással frontot változtatott és a nagy-mogul rendelkezésére állt. És miután alaposan ismerte az ellenfél helyzetét, sikerült is neki a baratporei radzsát döntően megverni és ezzel a nagy-mogult legveszedelmesebb ellenségétől szabadította meg. Az okmányok szerint a nagy-mogul derék ember volt és meghálálta a nagy szolgálatot. És most megvalósult az, amiről Reinhardt Walter, a „sötét” ember sokszor álmodozott.

A nagy-mogul maharadzai címet adott neki és mivel maharadzs ország nélkül nem képzelhető el, neki ajándékozta Sardhana tartományt Agra fővárossal együtt.

Az egykori ácslegény élete vége felé közeledett. A sumru még három boldog évet élt fővárosában, Agrában mint maharadzs. Maga mellé a fejedelmi trónra azt a kis bajadért ültette, akit a Navab-ud-Daulah hagyatékának elárverezésekor megvásárolt. Hálából tette,

mert a bajadér mindenhová elkísérte veszedelmes hadivállalkozásain és sok hadiszolgálatot is tett neki. Háromévi uralkodás után meghalt a sumru.

Aradon megmosolyogják ezt a regényes történetet. Felhangzik a gunyolódás:

— Ha a sumru és a bajadér nem haltak meg, akkor...

Reinhardt Ella nyelvtanárnök azonban mindezt jobban tudja. Először is tudja, hogy a luxemburgi akták szerint Reinhardt Walter, a sumru, 1707-ben Luxemburgban született és három testvére volt, akik később a Köln melletti Agrippina községben letelepedtek. Másodszer az is kiderül az okmányokból, hogy Walter egyik fivérének, Friedrichnek kalandos természetű fia a feleségével és Anton nevű fiacskájjával a törökök elűzése után az akkor magyar

Bándtba vándorolt,

hogy szerencsét próbáljon. Lovrinban telepedett le.

A lovrini plébániahivatal elsárgult könyve szerint Reinhardt Friedrich családja 1784-ben telepedett le Lovrinban, ahol még egy fiu született.

Reinhardt Ella aradi nyelvtanárnök azt is tudja, hogy a sardhanai maharadzsa, vagyis a sumru, helyesebben Reinhardt Walter nem kevesebb, mint

44 millió angol font sterling értékű vagyont hagyott hátra,

amennyi lei talán nincs is forgalomban. Annyi bizonyos, hogy a maharadzsának nem voltak gyermekei. Volt ugyan adoptált fia, ez annak idején meg is kapta a fejedelmi vagyon felét. A fennmaradt 22 millió angol font még ma is a maharadzsai rokonainak rendelkezésére áll. A vagyon Agraban, Sardhana tartomány fővárosában, a bank székhelyében van. Ezt Reinhardt Ella egészen biztosan tudja. Ott hever a mérhetetlen vagyon, várva, hogy valamikor mégis csak jelentkeznek az elhunyt sumru rokonai.

Reinhardt Ella aradi nyelvtanárnök azt is egész biztosan tudja, hogy egyenes leszármazottja a sumru ama fivérének, aki 1784-ben Lovrinban letelepedett. És mivel mindezt tudja és mivel még eddig nem sikerült annyi pénzt összegyűjteni, hogy Indiába utazzék és ott igazolja okmányokkal örökösödési jogát,

kénytelen egész nap idegen nyelvekből órát adni, leit lei mellé tenni, hogy meg tudja fizetni az angol lapokban közzétett hirdetéseit.

Eddig mindössze egyetlenegy választ kapott. Ez azt írta a napokban, hogy Nigeriába megy tanulmányutra és szívesen magával vinné titkárnőnek. A család nagyon leverte Reinhardt Ella aradi nyelvtanárnököt, akinek eszéágában sincs Nigériába menni. Indiába akar menni. Agra városába, amely Sardhana tartomány fővárosa, a Juma folyó mellé, ahol a rokona, Reinhardt Walter maharadzsa sírja van.

Es most tovább spórol Reinhardt Ella aradi nyelvtanárnök és tovább hirdet az angol lapokban. Hátha akad valaki, aki elviszi magával Agraba. Csak aztán az okmányok dacára, ne érje családja. Csak ne derüljön ki, hogy Reinhardt maharadzsa után egyáltalán nem maradtak milliók. Mert ez inkább lehetséges, mint az, hogy millió angol fontok hevrnek valahol egy páncélszekrényben.

Játék a tojással

Nagy feltűnést keltett az Erdélyi Élet legutóbbi számában közölt cikkünk, amelyben ismertettük, hogy Aradon piszkos üvegekben kerül forgalomba a drága szódavíz. Cikkünk nyomán egyre több panasz hangzik el a fogyasztó közönség körében és ezek a panaszok eljutnak az illetékes hatósági tényezőkhöz is, akik a legszigorubb rendszabályokat léptetik életbe az anomaliák megszüntetése érdekében.

A drágasági hullámmal kapcsolatban újabb panasza a lakosságnak a tojás, szinte hihetetlen méretű áremelkedése.

Miért?...

A tojásra nincs 44 százalékos devizafelár, nincs 6 százalékos forgalmiadó,

miért emelkedett akkor a tojás ára csaknem duplájára az utóbbi hetekben?

Ezt kutatják az illetékes hatósági tényezők is és előre láthatólag teljes sikerrel. A tojással való üzérkedésnek furfangos előzményei vannak:

Néhány évvel ezelőtt Románia tojásexportja egyik jelentős tételt képezte országunk külkereskedelmi mérlegében. A világgpiaci statisztikában Románia az ötödik helyet foglalta el a tojásexporttal foglalkozó országok között. Akkor a tojás a belföldi piacon is olcsó volt.

Különös szabály vonatkozik a tojásra. Minél több az export, annál olcsóbb a belföldi piacon is a tojás. Ez az érdekes tétel azért adódik, mert a tojáskiviteli szabályzat előírja, hogy

csak bizonyos nagyságu és súlyu tojást lehet exportálni.

Tapasztalatok alapján megállapítást nyert, hogy tojás-termelésünk 35—40 százaléka alkalmas csak kivitelre. Miután a tojás romlandó cikk, a visszamaradt, exportra alkalmatlan tojáskészletet sokszor saját árban bocsátja a helyi piacra a tojáskereskedő vagy a termelő, nehogy

Előzetes jelentés.

40 éves cégünk

már most felhívja nagybecsű figyelmét f. hó 20-ikától kezdődő

jubileumi vásárunkra,

mely 10 napig tart. Ajándékképen — áremelkedés dacára — 20—30 százalékkal olcsóbban vásárolhat, amiről a kirakatokban is meggyőződhet.

**Színházi
Versenybazar
Arad**

a sokszázezer, vagy millió tojás megromoljon pincéjében. Az utóbbi két év alatt tojáskivitelünk visszaesett. Ennek részben főoka a különböző kontingentálási és devizarendeletekben keresendő. Miután exportunk csökkent, **a kereskedők a belföldi piacon akarják megke- reszni a kivitel hiányában elvesztett kereseti lehetőségeket és ezért megindult a tojásspekuláció a belföldi fogyasztó közönség bőrére.**

A kereskedők a termelőnél lekötnek minden tojásmennyiséget, úgyhogy csak rajtuk keresztül kerül ez a fontos élelmicikk a piacra. És itt kezdődik az a furcsa és kiméretlen üzérkedés a tojással, amelynek következtében a háztartásokban nélkülözhetetlen tojás ára irreális mértékben felszökött.

Más a háziasszony, aki a drágaság következtében síránkozva megy haza, amikor a tojást otthon feltöri, megdöbbenve konstatálja, hogy az romlott. A sok romlott tojás is a kereskedők bűne. Ugyanis a meleg nyári hónapokban, amikor a termelőktől a legolcsóbban összevásárolhatják a tojást, megvesznek minden mennyiséget és azt mészbe rakják, hogy télen dobják a piacra, amikor lényegesen magasabb árat érnek el érte. Természetesen nyáron a tojás nagy része még mészberakás előtt megromlik.

Ez a türhetetlen visszaélés az egészségügyi hatóságok tudomására jutott és a legszigorubb vizsgálatot vették be. A hatósági főorvosok szigorú ellenőrzést gyakoroltak az aradi tojáskereskedők raktárában és a raziák meglepő eredménnyel végződtek:

Aradon többszázezer tojás volt mészbe elraktározva.

Mindazokon a helyeken, ahol elraktározott tojásmennyiséget találtak, jegyzőkönyvet vettek fel és a spekulatörvény értelmében eljárás indul az üzérkedő kereskedők ellen.

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

G O L D S T E I N L A J O S

divatáruháza Arad, str, Bratianu 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. ooooooo

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbízottaink vannak feljogosítva.

Molnár Ödön gépkereskedelmi Rt.,
str. Alexandri 6.

Gépalkatrész lerakat:

Harangöntőde:

Hönig Testvérek, str. Barițiu 12.

Jéggyárak és sörraktárak:

Reusz S. és Fia, Bul. Reg. Ferdinand
Schreyer Viktor, str. Mețianu 15.

Kaptafagyár:

Stiaszny József és Fia rt., str. Dna
Balașa 121.

Kötélglyár:

Schönberger és Grünstein Rt., str. Mo-
cioni 7.

*Kötött és szövöttáru és harisnyagyá-
rak:*

Stern Testvérek, str. Peneș Curcanul
Kőő János, Bul. Reg. Ferdinand
Industria Ciorapilor, Str. Ghiba Birta
16.

Kendőgyár:

Schwartz Vilmos, Piața Avram Iancu

Motor és vagongyár:

„Astra” vagon és motorgyár rt., Calea
A. Vlaicu.

Olajgyár:

Lengyel S. et Co. rt., Bul. Reg. Fer-
dinand 46.

Oxigéngyár:

Oxigénipar rt., Calea A. Vlaicu 144.

Szeszgyár:

Neuman Testvérek rt. szesz- és éleszt-
őgyár, Calea Aurel Vlaicu

Textilgyár:

Aradi Textilipar rt., str. Poetului 7.

Vas- és rézbutorgyár:

Fleischer Testvérek, str. I. Russu Și-
rianu 15.

Vegyészeti gyár:

„Azuro!” str. T. Ciocnea 19.

Likőrgyár:

„Flora” likőrgyár, Bul. Reg. Ferdi-
nand 27.

Déligyümölcs nagykereskedő:

Hönigsberg Marcel, str. Alexandri

Gabona nagykereskedők:

Kardos és Gammér, Bul. Reg. Ferdi-
nand 35.

Tenner és Böhm, Bul. Reg. Ferdinand
26.

Fatermelők:

Crosz József rt., str. Cloșca 4.

Mairovitz Mór és Fiai rt., str. Cloșca
14.

Patria fatermelő rt. Calea Radnei.

Rövidáru nagykereskedő:

Schwartz S. és Fiai et Co., Bul. Reg.
Maria.

Szőnyeg- és butorszövetnagykereskedő
Domán Sándor, Bul. Reg. Ferdinand.

Szővet- és posztónagykereskedők:
Schutz J., str. Eminescu 2.

Vajda Béla, Bul. Reg. Maria.

Textilnagykereskedők:

Eilbert József, Bul. Reg. Maria

Kondor, Str. Eminescu

Szenes és Schwartz, Bul. Reg. Maria

Aradi Textilgyári Ierakai (Eichner
Akos ,uj Neuman-palota.

Berger Mór, Bul. Reg. Maria

Elektrotechnikai árulerekat:

Fränkl Miksa mérnök, str. Take Io-
nescu 8.

Üveg- és porcellán nagykereskedők:

Fischer Mór, Bul. Reg. Maria 32.

Szabó Albert, Bul. Reg. Maria 20.

Bazár:

Szinházi versenybazár (Reich Jenő),
Piața Avram Iancu

Butorkereskedő:

Butorközpont (Bene et Co.) Bul. Reg.
Maria 22.

Cipőkereskedők:

Apponyi Testvérek, Bul. Reg. Ferdi-
nand 1.

Deutsch S. Bul. Reg. Maria

Szigeti Oszkár, Str. Gen. Berthelot

Drogériák:

„City” (Zeiner I.), Bul. Reg. Maria 26.

Elektrotechnikai kereskedők:

Gáspár Árpád, str. Horia 2.

Kalmár József, str. Brătianu

Koch Dániel, str. Eminescu 2.

Varga Testvérek, str. Alexandri

Épület- és tűzifakereskedők:

Flamm Róbert, Bul. Reg. Maria 17.

Focus fetelep, Piața Arencei

Férfiruhakereskedők:

Muzsay József, str. Gen. Berthelot 4.

Szántó és Komlós, str. Gen. Berthelot

Fehérnemű kereskedő:

Ruttkay és Botye, Bul. Reg. Maria 10.

Férfi divatru kereskedő:

Apponyi Testvérek, Bul. Reg. Ferdinand.

Festékkereskedők:

Steintzer M. Bul. Reg. Maria

Fűszer- és gyarmatru kereskedők:

Mes Lily, str. Bratianu

Färber Lajos, Bul. Reg. Ferdinand 20.

Hoffmann Ottó, Piața A. Iancu

Foto-cikkek:

Bloch Janka, Bul. Reg. Maria

Harisnya- és kötöttárukereskedők:

Bársony Andor, Piața A. Iancu 18.

Bogyó Árpád, str. Eminescu 13.

Löwinger Árpád, Bul. Reg. Maria 8.

Lusztig és Berger, Bul. Reg. Maria 24.

Weisz és Benjámín, Bul. Reg. Maria

Könyv- és papírkkereskedők:

„Cultura”, str. Gen. Berthelot 6.

Kerpel Izsó, Bul. Reg. Maria 12.

Lefkovits E., Bul. Reg. Maria

Max Molnár et Co., Str. Gen. Berthelot 4.

Oláh Sándor és Tsa, Bul. Reg. Maria

Nemzetközi szállítók:

Egger et Co., str. Moise Nicoara 3.

König és Lázár, str. Bucur 3.

Schenker et Co., Bul. Reg. Maria 9.

Női konfekciók:

„Confectio” rt., str. Gen. Grigorescu

Friedmann József, P. Avram Iancu 16.

Női kalapszalón:

Kramer Rózsi, str. Vasile Goldis 1.

Órák és ékszerész:

Csáky János, Bul. Reg. Ferdinand

Hartmann Kálmán, Bul. Reg. Maria 22

Kun József, Bul. Reg. Maria

Sirkő faragó és kereskedő:

Steiner Fülöp, Bul. Reg. Ferdinand 47

Sorsjegydrusítók:

Aradi Általános Takarékpénztár

Arad megyei Takarékpénztár

Goldschmidt Sándor bankház

Ilicscu-bank fiók str., Bratianu

Cultura könyvkereskedés, Fehér-

Kereszt épület.

Szállítók:

Éliás Lipót, str. Eminescu 6.

Gábor Sándor str. Eminescu 24.

Intercontinental, Str. Cloșca 1.

Textil- és nődivatkereskedők:

Glézinger Győző, str. Metianu

Goldstein Lajos, str. Brătianu 4.

Klein Sándor, Bul. Reg. Maria

Renaissance, Bul. Reg. Maria

Serilana, Bul. Reg. Maria

Székely Mihály, str. Gen. Berthelot

Szenácss divatáruház, Bul. Reg. Ferdinand

Szentgyörgyi Emil, Bul. Reg. Maria
2—4—6.

Textil-Central (Németh István), Bul.
Reg. Maria

Vaskereskedő:

Burza Testvérek, Bul. Reg. Ferdinand
23.

Rádió kereskedők:

Hirschmann Károly, str. Gh. Lazar 17.

Vértes Vilmos mérnök, str. Cloșca 1.

Mészraktár:

Fabrica de Var, Bul. Reg. Ferdinand 8

Cipészek:

Ilica Gh., str. V. Goldis

Várhol László, str. Brătianu 4.

Fényképész:

Nagy Géza, Bul. Reg. Maria 8.

Fodrász mesterek:

Girauschek Róbert, str. Eminescu 27.

Nyomdák:

Lefkovits E., Bul. Reg. Maria

Lovrov, Bul. Reg. Ferdinand 5.

Kelmefestő és vegytisztító:

Hoszpodár Miklós, str. Eminescu 3.

Szűcsök:

Engelhardt Ferenc, str. Eminescu 3.

Neuländer Emil, Bul. Reg. Maria 12

Étterem:

„Dacia”, Bul. Reg. Maria

„Lidó”, str. Eminescu

Fleiszig Alfréd, Bul. Reg. Ferdinand 48

Szállodák:

„Central”, Bul. Reg. Maria 4.

„Dacia”, Bul. Reg. Maria

Fürdő:

Simay fürdő, str. Moise Nicoară.